

▶ Давоми 5-бетда

Ўзбекистон Республикаси Президентининг Қ А Р О Р И

МЎЎУЛИСТОНГА ОЛИЙ ДАРАЖАДАГИ ТАШРИФ ДАВОМИДА ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ ВА ОЗИҚ-ОВҚАТ СОҲАЛАРИДА ЭРИШИЛГАН КЕЛИШУВЛАРНИ АМАЛГА ОШИРИШ ЧОРА-ТАДБИРЛАРИ ТЎҒРИСИДА

Бошланиши 1-бетда

а) чорвачилик йўналишида жалб қилинган халқаро молия институтларининг кредит маблағларини тадбиркорлик субъектларига **йиллик 10 фоиз ставкада** (шундан 3 фоиз банк маржаси) **5 йил муддатга 2 йиллик имтиёзли давр** билан ажратиш. Бунда тижорат банкларининг мазкур кичик бандда назарда тутилган кредитларни имтиёзли шартларда ажратиш билан боғлиқ харажатлари **Давлат бюджетига тўланадиган дивидендларини мос равишда камайтириш** ҳисобига қопланади;

б) тадбиркорлик субъектларига ажратиладиган кредит маблағлари учун сугурта механизмидан фойдаланган ҳолда **мол-мулк гаров таъминотини 50 фоизгача** этиб белгилаш.

5. Ветеринария ва чорвачиликни ривожлантириш кўмитасига (кейинги ўринларда — Ветеринария кўмитаси) Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши Раиси ва вилоят ҳокимларининг **кафиллиги асосида бир ой муддатда қайтариш шарти билан** Ветеринария хизмати ва чорвачиликни ривожлантириш жамғармаси маблағлари ҳисобидан **тадбиркорлик субъектларига** Мўғулистондан майда шохли молларни етказиб беришда **молиявий кўмак кўрсатиш ҳуқуқи берилсин**.

6. Мўғулистондан Ўзбекистонга импорт қилинадиган майда шохли молларнинг **хуудлар кесимидagi тақсироти 1-иловага мувофиқ** тасдиқлансин.

7. Бухоро, Жиззах, Наманган, Навоий, Самарқанд, Сурхондарё, Қашқадарё ва Тошкент вилоятлари ҳокимлари **бир ҳафта муддатда** майда шохли молларни парваришлаш учун озуқа ери, чорвачилик мажмуаси ва мутахассиси (ветеринар) мавжуд бўлган тадбиркорлар

рўйхатини шакллантириб, Ветеринария кўмитасига тақдим этсин.

8. Белгилаб қўйилсинки, Яйлов ерларидан самарали фойдаланишни ташкил этиш ва уларни муҳофаза қилиш, қорақўлчилик, тери ва жун саноати соҳаларини янада ривожлантириш бўйича республика комиссияси қарорига асосан Қорақалпоғистон, Бухоро, Жиззах, Қашқадарё, Навоий, Самарқанд ва Сурхондарё яйлов хўжаликлари балансидagi ерлар Мўғулистондан майда шохли молларни Ўзбекистонга камида **1000 бош** импорт қилган **тадбиркорлик субъектларига** қуйдаги **шартлар асосида тўғридан-тўғри** ижарага берилади:

а) наслчилик ва селекция ишларини ривожлантириш орқали импорт қилинган майда шохли молларнинг бош сонини кўпайтириб бориш;

б) яйловларда озуқабоп ўсимлик турларидан бўлган изен, терескен, қуйровук, камфоросма, чўғон, эркак ўт, оқ (қора) саксувот экилишини ташкил қилиш.

III. Мўғулистонга мева-сабзавот ва озиқ-овқат маҳсулотларини экспорт қилиш ишларини ташкиллаштириш

9. Ўсимликлар карантини ва ҳимояси агентлиги Инвестициялар, саноат ва савдо вазирлиги, Савдо-саноат палатаси билан биргаликда **2025-2026 йилларда**:

а) Мўғулистоннинг йирик савдо марказларида **“Ўзбекистон маҳсулотлари”** ярмаркасини ташкил этсин ҳамда қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини Ўзбекистондан экспорт қилиб, келгусида бошқа давлатларга реэкспортни амалга оширсин;

б) **Улан-Батор** шаҳридаги йирик савдо майдонларида **Ўзбекистон маҳсулотлари стендини** ташкил этиб бориш;

в) **Ўзбекистон — Мўғулистон** савдо уйини ташкил этсин;

г) Мўғулистоннинг импортчи корхоналари вакилларидан иборат делегациянинг Ўзбекистонга ташрифини ташкил этган ҳолда **бизнес учрашувлар** ўтказсин.

IV. Майин жундан аралаш ип ва мато ишлаб чиқаришни ташкил этиш

10. Савдо-саноат палатаси, “Ўзтўқима-чиликсаноат” уюшмаси ва Қишлоқ хўжалиги вазирлигининг қуйдаги **таклифларига розилик берилсин**:

а) **2025 йил якунига қадар** Ўзбекистон тўқимачилик фабрикаларида **дастлабки босқичда снов тарикасида аралаш ип ва мато** ишлаб чиқариш учун Мўғулистондан “Ўсаноатэкспорт” АЖ орқали **марказлашган ҳолда майин жун ва кашемир** олиб келиш. Бунда “Савдонни ривожлантириш компанияси” АЖ ушбу мақсадлар учун “Ўсаноатэкспорт” АЖга унинг буюртмаомасига асосан белгиланган тартибда маблағ ажратадиги;

б) **2026 йил якунига қадар** Мўғулистондан импорт қилинган майда шохли моллардан олинadиган **жунини қайта ишлаш бўйича** маҳаллий мутахассисларнинг Мўғулистоннинг **кашемир ишлаб чиқариш ва тўқимачилик** корхоналарида малакасини оширган ҳолда **жунини қайта ишлаш корхонасини** ташкил этиш.

V. Қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари ишлаб чиқариш соҳасида тажриба алмашиш ва мутахассислар малакасини оширишни йўлга қўйиш

11. Агросаноатни ривожлантириш агентлиги **2026 йил якунига қадар** Мўғулистонга совуққа чидамли ва серхосил **10 минг** дона мева қўчатларини томчилатиб сугориш технологиялари билан бирга етказсин ҳамда **15 гектар** ер майдонига замонавий саноатлашган интенсив бог ташкил этишга кўмаклашсин. Бунда мева қўчатлари ва томчилатиб сугориш технологияларини

сотиб олиб, уни Мўғулистонга етказиш харажатларини қоплаш Агросаноатни ривожлантириш ва қўллаб-қувватлаш давлат мақсадли жамғармаси маблағлари ҳисобидан Агросаноатни ривожлантириш агентлиги ҳузуридаги “Агросаноат инноваторлари” МЧЖ томонидан амалга оширилади.

12. Қишлоқ хўжалиги вазирлиги **2026/2027 ўқув йилидан** бошлаб Тошкент давлат аграр университети ва Мўғулистон табиий фанлар университети ўртасида магистратура мутахассисликлари бўйича **қўшма таълим дастурлари жорий этилишини таъминласин**.

VI. Қарор ижросини ташкил этиш, таъминлаш ва назорат

13. Бош вазир ўринбосарлари **Ж.Қўчқоров** ва **Ж.Ходжаев** **икки ой муддатда** Ўзбекистон ва Мўғулистон ўртасида эришилган келишувлар ва лойиҳаларни молиялаштириш ҳамда тадбиркорлик субъектларини айланма маблағлар билан таъминлаш мақсадида Саноатни ривожлантириш жамғармасига **50 миллион АҚШ доллари** ҳамда Савдога кўмаклашиш жамғармасига **50 миллион АҚШ доллари** эквивалентда **2030 йил 31 декабрга қадар** қайтариш шарти билан паст фоизли маблағ жалб қилиш бўйича Ўзбекистон Республикаси Президентини Администрациясига таклиф қиритсин.

14. Вазирлар Маҳкамаси (Ходжаев) **икки ҳафта муддатда** мазкур қарорнинг 2- ва 4-бандларига мувофиқ қуйдагиларни тасдиқласин:

а) **ҳаво транспортда** ташиш харажатларининг **50 фоизини** Давлат бюджети ҳисобидан қоплаб бериш бўйича вақтинчалик тартибни;

б) Ветеринария хизмати ва чорвачиликни ривожлантириш жамғармаси маблағлари ҳисобидан **тадбиркорлик субъектла-**

рига Мўғулистондан майда шохли молларни олиб келиш учун **молиявий кўмак бериш бўйича вақтинчалик тартибни**.

15. Транспорт вазирлиги **ўн кун муддатда**:

а) Ветеринария кўмитаси билан биргаликда **майда шохли молларни** Мўғулистондан Ўзбекистонга **ҳаво транспорти** орқали олиб келиш;

б) Ўсимликлар карантини ва ҳимояси агентлиги билан биргаликда қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини Ўзбекистондан Мўғулистонга **ҳаво транспорти** орқали экспорт қилишни ташкил этиш чораларини кўрсин.

16. Ветеринария кўмитаси **бир ҳафта муддатда** Мўғулистондан импорт қилинадиган майда шохли моллар насли, вази ва ёши бўйича талабларни ишлаб чиқиб, хуудлар ва тадбиркорларга етказсин.

17. **2025-2026 йилларда** Мўғулистон ва Мўғулистон ўртасида қишлоқ хўжалиги соҳасида амалга ошириладиган чора-тадбирлар бўйича **“йўл харитаси” 2-иловага мувофиқ** тасдиқлансин.

18. Мазкур қарор ижросини самарали ташкил қилишга масъул ва **шахсий жавобгар этиб қуйдагилар белгилансин**:

а) **қишлоқ хўжалиги вазири И.Абдурахмонов** — Мўғулистонда сабзавот ва **полиз экинларини етиштириш** ҳамда **аграр соҳада илмий ҳамкорликни** самарали йўлга қўйишга;

б) **қишлоқ хўжалиги вазири И.Абдурахмонов** ва Ветеринария

кўмитаси раиси Б.Норқобилов — Мўғулистондан Ўзбекистонга импорт қилинадиган майда шохли молларни ҳаво транспортда олиб келиш харажатларининг бир қисmini қоплаб беришга;

в) Ветеринария кўмитаси **раиси Б.Норқобилов**:

1) Мўғулистондан майда шохли молларни Ўзбекистонга импорт қилиш ҳамда наслчилик ва селекция ишларини ривожлантириш орқали уларнинг сонини маҳаллий шароитга мослаштирган ҳолда **2029 йил якунига қадар 1 миллион бошга** етказиш;

II) Мўғулистондан олиб келинадиган майда шохли молларни маҳаллий шароитга мослаштириш, уларни кўпайтириш бўйича чораларнинг натижадорлиги, тақдим этилган имтиёзларнинг самарадорлиги юзасидан Ўзбекистон Республикаси Президентини Администрациясига **ҳар ой якуни билан ҳисобот қиритиб боришга**;

г) **Ўсимликлар карантини ва ҳимояси агентлиги директори И.Эргашев** — Мўғулистонга мева-сабзавот ва озиқ-овқат маҳсулотлари экспорти ҳажмини кескин оширишга;

д) **Савдо-саноат палатаси раиси Д.Вахобов** — Мўғулистондан Ўзбекистонга импорт қилинадиган майда шохли молларнинг жунини қайта ишлашга.

19. Қарор ижроси учун масъул вазирлик ва идоралар фаолиятини мувофиқлаштириш ҳамда назорат қилиш Бош вазир ўринбосари Ж.А.Ходжаев зиммасига юклансин.

ТЎРТКЎЛНИНГ ЗАМОНАВИЙ ҚИЁФАСИ ҚАНДАЙ ЯРАТИЛМОҚДА?

Бошланиши 1-бетда

Ҳа, ушбу замонавий уйнинг умумий қиймати 53 миллион сўмини ташкил этади. Унинг қурилиш ишлари 2024 йилнинг декабрь ойида бошланган. Иш пухтапишиқ бўлиши учун қурувчилар ишонарлиги йўқ. Шу боис, ушбу катта лойиҳани 2026 йил сентябрь ойида фойдаланишга топшириш режа қилинган. Ўнда қилиб айтганда, бугун Тўрткўл ҳар томонлама ривожланмоқда. Қурилиш ва ободонлаштириш ишлари авжидда. Бундан туман аҳли мамнун.

Албатта, тўрткўлликлар ана шундай замонавий уйларни бемалол сотиб олишга қурби етиши учун иқтисодий аҳволи яхши бўлиши керак. Шунинг учун туманда тадбиркорлик, ишлаб чиқариш ва янги иш ўринларини яратишга алоҳида эътибор берилаяпти. Шулардан бири “Заводхоз Агро” корхонасидир. Ушбу корхонага 1,5 миллион доллар хорижий инвестиция жалб этилган. Натижада Житойдан асбоб-ускуналар олиб келиниб, полистилен тўр ишлаб чиқариш йўлга қўйилди. Мухими, корхона сабаб ҳудудда яшайдиган 69 нафар фуқаро доимий иш билан таъминланди.

— Корхонамиз кунига 6-7 минг метр полистилен тўр ишлаб чиқармоқда. Ушбу тўрдан асосан, деҳқонлар қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини қуёшдан ҳимоялашда фойдаланмоқда. Маҳсулотларимиз нафақат ички бозорда, балки чет давлатларга ҳам экспорт қилинапти. Мухими, маҳсулотимиз экологик тоза ва қайта ишлаш имконини ҳам беради. Шунингдек, ходимларимиз ҳар 6 ой ва бир йилда Хитойга бориб, малака ошириб келади, — дейди корхонанинг иш юритувчиси Иштиёр Каримов.

“Харакатда — баракат” деганларидек, тўрткўллик ишбилармонлар берилаётган имконият ва имтиёзлардан оқилона фойдаланмоқда. Тумандаги Тўрткўл маҳалласида яшовчи яқка тартибдаги тадбиркор Гулзира Хўжаниёзова ҳам муваффақиятли ишбилармонлардан бири. У чарм маҳсулотларидан махсус бош

қиймлар ишлаб чиқаришни йўлга қўйган. Шу орқали тадбиркор аёл маҳаллий ишлаб чиқариш ривожига муносиб ҳисса қўшмоқда.

— Цехимиз 60 квадрат метр майдонда жойлашган бўлиб, у йилига 950 дона махсус бош қийим ишлаб чиқариш қувватига эга. Ушбу лойиҳа орқали 7 кишининг бандлигини таъминлади, — дейди Гулзира Хўжаниёзова.

Тадбиркор бугун ўз маҳсулотларини Россияга ҳам етказиб бermoқдаки, бу корхонанинг рақобатбардорлиги ва экспорт салоҳияти юқори эканидан далолат беради.

Шунингдек, тумандаги Беруний маҳалласида Ойсултан Алламова аёллар сумкаларини ишлаб чиқариш бўйича янги лойиҳани муваффақиятли бошлаган. Мазкур тадбиркор йилига 10 минг дона сумка ишлаб чиқариш имконига эга бўлиб, қўшимча иш ўринлари яратишни мақсад қилганман, — дейди Ойсултон Алламова.

Тўрткўл туманида “Cristall mega star” масъулияти чекланган жамияти томонидан 5 та бренд остида кир ювчи маҳсулотлари ишлаб чиқарилмоқда.

Маҳсулотлар мамлакатимизнинг барча ҳудудларида ички бозорларга қириб bermoқда. Айни пайтда экспортга ҳам йўналтирилляпти. Асосийси, корхонада 15 фуқаронинг бандлиги таъминланган.

Қолаверса, сифатли ва замонавий табиий хизматлар кўрсатадиган иккита янги клиника ишга туширилиши туман аҳолиси учун ажойиб янгилик бўлди. Бу клиникалар нафақат соғлиқни сақлашга хизмат қилляпти,

Муносабат КЕЛАЖАК УЧУН ҲАРАКАТНИ БУГУНДАН БОШЛАНГ

Президентимиз ҳудудларга ташрифи, видеоселектор йиғилишлари, аҳоли билан мулоқотлар чоғида янги Ўзбекистонни биргаликда қуришимизни айтиб, юртдошларимизни фаол бўлиш, ислохотлар қарвонидан ортда қолмай, янги гоё, истиқболли лойиҳа, манфаатли стартап, турли йўналишларда тараққиёт йўлидаги ташаббуслар билан ҳам ўзи, ҳам давлат ва жамият ривожига ҳисса қўшишга даъват этиб келади.

Жумладан, давлатимиз раҳбари 2025 йил 14 февраль кунини ёшлар билан ўтказган очиқ мулоқоти, 8 март — Халқаро хотин-қизлар кунини муносабати билан ташкил этилган байрам тадбири ҳамда 19 мартдаги кичик ва ўрта бизнес вакиллари билан учрашувдаги самимий мулоқотларида нафақат барчани фаолиятка қорлади, балки уларнинг ўй-фикрлари, ташаббусларини ҳаётга татбиқ этиши учун тўсқин бўлаётган омилларни ўрганиб, энг мақбул ечимларни кўрсатди. Мулоқотлардан сўнг айни шу қатламни қамраб олган қонун ҳужжатлари — Президентнинг тегишли фармон ва қарорлари қабул қилинган ҳам сўзимизни исботлайди.

Айниқса, шу йил 14 июлдаги “Ислохотларни амалга оширишда истиқболли ташаббусларни янада қўллаб-қувватлаш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги фармон айни шу — самарали ва халқчил ислохотларда кенг жамоатчилик ва жамиятнинг турли қатламлари вакиллари, хусусан, етук мутахассислар, ёшлар, тадбиркорлар, фаол фуқаролар ва ватандошларнинг иштирокни қўллаб-қувватлашнинг қаррасига ошириш мақсадида қабул қилинди. Бир сўз билан айтганда, замонавий, илгор гоёлар ва истиқболли ташаббусларни саралаш, танлаб олиш ва ҳаётга татбиқ этишининг самарали механизмлари жорий қилинадиган бўлди.

Бежиз юқорида очиқ мулоқотларни ёдга олганимиз йўқ. Жумладан, Президентимиз 14 февраль кунини ёшлар билан учрашувда ўзининг истеъдоди, бирим-салоҳияти ҳамда янги ташаббус ва лойиҳалари билан тенгдошларига ўрнат қўлаётган ёшлар билан суҳбатлашди. Ўзбек ёшларининг инглиз тилини мукаммал ўрганишига кўмаклашаётган “linguabago” онлайн ўқув курси муаллифи Барно Аскарова, ёмғир сувини иччиллик сувга айлантириш лойиҳаси билан халқаро танлов гойиблари бўлган Паҳлавон ва Асилбек, интернетда илмий контентлари билан 700 минг обуначига эга бўлган Жаҳонгирмирозо Иброҳимов, бир миллион 600 минг китобхонни қамраб олган “Мутулаа” платформаси асосчиси Сирожиддин Олимов, онлайн шахмат мактаби — “Uzchess” асосчиси Улуғбек Исмаилов билан фикр алмашди. Уларнинг лойиҳаларини янада оммалаштириш, мана шундай лойиҳалар сонини кўпайтириш учун қандай шарт-шароит, имтиёз ва имкониятлар яратиш кераклиги тўғрисидаги ёшларнинг таклиф-мулоҳазаларига қулоқ тутди.

19 мартда кичик ва ўрта бизнес вакиллари билан ўтказилган учрашувда эса мамлакатимизда муваффақиятли тадбиркорлик фаолиятини юритаётган ишбилармонлар билан фикр аллашиб, уларни қийнаб келаятган муаммоларни ҳал этиш бўйича топшириқлар берди. Биргина мисол, учрашувда Марказий Осиёда ягона бўлган юқори технологияли бионик протез (қўл, оёқ), экзоскелет ишлаб чиқарадиган тадбиркор Мустафо Мингбоевнинг ногиронлиги бор одамларга хизмат

Ўзбекистон Республикаси
Президенти
Тошкент шаҳри,
2025 йил 17 июль

Ш. МИРЗИЁЕВ

Минажатдин ҚУТЛИМУРАТОВ,
“Янги Ўзбекистон” мухбири

Санжар ЭШМУРОДОВ,
“Янги Ўзбекистон” мухбири

Ватан учун, миллат учун, халқ учун!

КОНСТИТУЦИЯВИЙ ОДИЛ СУДЛОВ —

қадр-қиммат, эркинлик ва адолат гарови

Сайдбек АЗИМОВ,
Ўзбекистон Республикаси
Конституциявий суди эксперти,
2-даражали адлия
маслаҳатчиси

Бошланиши 1-бетда

Гап инсон ҳуқуқ ва манфаатларини таъминлаш ҳақида борар экан, мустақил ва одил судловга эришиш масаласи бу борада муҳим ўринга чиқади. Бинобарин, мустақил ва кучли суд ҳокимияти инсон ҳуқуқларини таъминлашнинг устувор йўли, демократик ҳуқуқий давлатнинг асосий омилдир.

Юртимизда одил судловга эришиш мақсадида соҳа тубдан ва изчил ислоҳ қилинмоқда. Сўнгги саккиз йилда судларга доир 70 га яқин қонун, фармон ва қарор қабул қилинди. Уларнинг моддий-техник базаси яхшиланди. 2024 йил 1 ноябрдан бошлаб судларнинг ички ҳужжатлар айланмаси тўлиқ электрон шаклга ўтказилди. Бу каби қўрилаётган чоралар, яратилаётган қўлайликлар натижасида аҳоли ва тадбиркорлик субъектларининг судларга ишончи ортиб бормоқда. Бунинг билан судларда 3 миллиондан ортиқ масала қўриб чиқилгани мисолида ҳам қўриш мумкин.

Бунинг негизда фуқароларнинг ҳуқуқ ва қонуний манфаатларини ишончли ҳимоя қилиш, одил судловни сўзсиз таъминлаш чора-тадбирларини кучайтириш, судьялар ҳамжамияти органлари ролинини ошириш ётибди.

Албатта, бугунги судлар фаолияти 7-8 йил олдинги судлар фаолиятдан тубдан фарқ қилади. Бунга осонликча эришилгани йўқ, кейинги йилларда суд-ҳуқуқ соҳасини демократлаштириш ва либераллаштириш, аҳоли ва тадбиркорлар ҳуқуқ ҳақда қонуний манфаатларини ҳимоя қилишда суд ҳокимиятининг роли ва аҳамиятини оширишга қаратилган қатор муҳим чора-тадбирлар амалга оширилди.

Биринчидан, Президентимизнинг 2016 йил 21 октябрдаги “Суд-ҳуқуқ тизимини янада ислоҳ қилиш, фуқароларнинг ҳуқуқ ва эркинликларини ишончли ҳимоя қилиш кафолатларини кучайтириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги фармони билан 2017 йил 1 апрелдан Жиноят, Жиноят-процессуал, Фуқаролик процессуал кодекслари ва бошқа қонун ҳужжатларига одил судлов самарадорлигини оширишга қаратилган муҳим ўзгаришлар киритилди.

Жумладан, жиноятни содир этишда гуноҳ қилинган шахсларни ушлаб туриш муддати 72 соатдан 48 соатга, қамоққа олиш ва уй қамоғи тарзидаги эҳтиёт чораларини қўллаш, шунингдек, дастлабки терговнинг энг кўп муддати 1 йилдан 7 ойга, фуқаролик иши бўйича суд қарорини назорат тартибда қайта кўриб чиқиш муддати 3 йилдан 1 йилга қисқартирилиши каби муҳим вазифалар белгиландики, булар анчадан буюн ушбу жараён қатнашчиларининг ҳақли эътирозларига сабаб бўлиб келётган эди.

Иккинчидан, давлатимиз раҳбарининг 2017 йил 21 февралдаги “Ўзбекистон Республикаси суд тизими тузилмасини тубдан такомиллаштириш ва фаолияти самарадорлигини ошириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги фармони билан Олий суд ва Олий ҳўжалик суди фуқаролик, жиноий, маъмурий ва иқтисодий ишлари бўйича суд ҳокимиятининг ягона олий органига — Олий судга бирлаштирилди.

Кейинчалик вилоят, шаҳар ва туман даражасидаги судлар ягона судларга бирлаштирилиб, ягона тизим яратилди, бу эса аҳолининг судларга мурожаат қилиш жараёнини сезиларли даражада, аниқроғи, жиддий тарзда енгилаштирди.

Учинчидан, Фуқаролик процессуал, Иқтисодий процессуал кодекслар ва Маъмурий суд ишларини юритиш тўғрисидаги кодекс янги тахрирда қабул қилинди.

Тўртинчидан, 2018 йил 4 апрелда “Суд-тергов фаолиятида фуқароларнинг ҳуқуқ ва эркинликлари кафолатларини кучайтириш бўйича чора-тадбирлар қабул қилинганлиги муносабати билан Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида”ги қонун қабул қилинди.

Жиноят кодексига далилларни ва тезкор-қидирув фаолияти натижаларини қалбақиллаштириш учун жиноий жавобгарликни назарда тутувчи моддалар киритилгани учун ҳуқуқни муҳофаза қилувчи ва суд органлари мансабдор шахсларининг жавобгарлиги янада оширилди.

Ушбу ислохотлар натижасида **таъйин остида олинган кўрсатувлардан далил сифатида фойдаланишга чек қўйилди.** Суд ишларини таҳлил қилганда улар фақат суд муҳофазаси давомида ҳар томонлама текширилган ва аниқланган далилларга асослангани аниқланади.

Бешинчидан, Президентимизнинг 2019 йил 6 январдаги “Судьялик лавозимларига номзодларни тайёрлаш, судьялар ва судлар аппарати ходимларини қайта тайёрлаш, уларнинг маънавиятини ошириш тизимини тубдан такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги қарори билан Судьялар олий кенгаши ҳузуридаги Судьялар олий мактаби ташкил этилди.

2020 йил 1 сентябрдан бошлаб судьялик лавозимларига фақат судьялик лавозимларига номзодларни тайёрлаш курсларида ўқиниш муваффақиятли тамомлаган шахслар тайинланиши белгиланди. Бу борада яна шундай тартиб ўрнатилдики, судьялик лавозимларига номзодларни тайёрлаш курсларида ўқиб дастурини бажармаган ёки тақлиф этилган судьялик лавозимини эгаллашни рад этган тингловчилар ўқиб

эркинликлари ҳар кимга туғилганидан бошлаб тегишли бўлади”, “бевосита амал қилади”, “яшаш ҳуқуқи ҳар бир инсоннинг ажралмас ҳуқуқидир ва у қонун билан муҳофаза қилинади”, деган нормалар мустаҳкамланди. Ушбу нормалар миллий қонунчилик тизимида асосий ҳисобланиб,

деган олижаноб мақсад белгиланган. Яъни ушбу нормада биз **“Инсон — жамият — давлат”** тамойилининг амалий ифодасини кўришимиз мумкин.

Мустақил ва кучли суд ҳокимияти демократик ҳуқуқий давлатнинг асосий институти сифатида эътироф этилган. Юқорида айтганимиздек, мамлакатимизда миллий суд-ҳуқуқ тизими кенг қамровли ислоҳ қилинмоқда. Бу фуқароларнинг ҳуқуқ ва қонуний манфаатларини амалда ва самарали ҳимоя қилишни таъминлаш, судьялар ҳамжамияти ролинини ошириш, шунингдек, қонун устуворлиги принципи сўзсиз риюа этишга асосланади.

Суд ҳокимияти тизимида Конституциявий суд алоҳида ўрин эгаллайди. У нафақат норматив-ҳуқуқий ҳужжатларнинг Конституцияга мувофиқлигини назорат қилади, балки давлат органларининг ҳуқуқий хулқ-атвори бўйича йўриқномаларни шакллантиради, ҳуқуқий ишончлиликни ошириш, фуқароларнинг ҳуқуқ ва эркинликларини ҳимоя қилиш, асосий ҳуқуқий ҳужжат сифатида Конституцияга ишонччи мустаҳкамлашга кўмаклашади.

Конституциямизда белгиланган энг муҳим мақсад — инсон манфаатларини ҳар томонлама таъминлашни бугунги кунда ҳаётнинг ўзи талаб қилмоқда. Шу боис, қонунчилик ва ижро ҳужжатларида инсон ҳуқуқ ва эркинликлари устуворлиги конституциявий принципи ҳаётга татбиқ этилишини таъминлашга алоҳида эътибор қаратилмоқда.

инсон ҳуқуқлари соҳасидаги давлат сиёсатининг негизидир.

Жумладан, Конституцияда “Ўзбекистон Республикасида Ўзбекистон Республикаси Конституцияси ва қонунларининг устуворлиги сўзсиз тан олинади. Ўзбекистон Республикаси Конституцияси мамлакатнинг бутун ҳудудида олий юридик кучга эга, тўғридан тўғри амал қилади ва ягона ҳуқуқий маконнинг асосини ташкил этади,” деб белгилаб қўйилган.

Конституциямизнинг “тўғридан тўғри амал қилиши” нормаси маъноси унинг қоидаларига аниқлик киритувчи ва ривожлантирувчи норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар қабул қилинган ёки йўқлигидан қатъи назар, ҳеч қандай шартларсиз амалга оширилиши лозимлигини аниқлатади.

Янги тахрирдаги Конституцияда белгиланган давлат ва фуқароларнинг бир-бирига нисбатан ўзаро ҳуқуқ ва мажбуриятлар билан боғлиқлиги фалсафасига биноан, биринчи ўринда инсон ҳуқуқлари ва эркинликлари туради. Қонунлар инсонлар мушқулини енгилаштириб, уларга энг яхши ҳаёт тарзини таъминлаш зарур

норматив-ҳуқуқий ҳужжатлардан устунлигини таъминлашдан иборат, бу унинг алоҳида ҳуқуқий ҳимояси заруратини назарда тутди. Демократик ҳуқуқий давлат тамойилларининг ҳаётга татбиқ этилиши бевосита Конституцияни ҳимоя қилиш механизмнинг қанчалик самарали амал қилишига боғлиқ. Ушбу механизмнинг асосий белгилувчи таркибий қисми конституциявий назоратдир.

Конституциявий суднинг давлат олий органлари тизимидаги ўрни қонунчилик тизими бирлигини таъминлаш, ундаги зиддиятларни бартараф этиш, барча норматив-ҳуқуқий ҳужжатларнинг Конституция қоидаларига мувофиқлигини таъминлаш зарурати билан белгиланади. Конституциявий одил судловни амалга оширувчи органнинг фаолияти ҳокимиятларнинг бўлиниши тамойилларига асосланган давлат механизмининг муҳим жиҳати ҳисобланади, чунки ҳар бир органнинг ўзига юкланган ваколатларга риюа этишини назорат қилиш имконини беради.

Конституциявий суд қонун чиқарувчи ва ижро этувчи ҳокимиятлар ҳужжатларининг Конституцияга мувофиқлиги тўғрисидаги ишларни кўрадиған суд органидир. Конституциявий одил судлов ҳақида гап кетганда, аввало, 2021 йил 27 апрелда мамлакатимизда “Ўзбекистон Республикасининг Конституциявий суди тўғрисида”ги конституциявий қонун қабул қилинганлиги алоҳида таъкидлаш лозим.

Ушбу қонун Конституциявий суднинг ваколатларини кенгайтириш ва уни шакллантириш тартибини янада демократлаштириш орқали унинг самарадорлиги ва обрўсини ошириш, мустақиллигини мустаҳкамлашга қаратилгани билан аҳамиятлидир.

Қонунда Конституциянинг устуворлиги, тортишув ва тарафларнинг тенг ҳуқуқлиги каби янги тамойиллар ўз аксини топган. Муҳим хусусиятларидан яна бири — унда Конституциявий судга мурожаат қилиш ҳуқуқига эга субъектлар доираси кенгайтирилган. Улар сирасига Вази́рлар Маҳкамаси, Олий Мажлиснинг Инсон ҳуқуқлари бўйича вакили (Омбудсман), Олий Мажлисининг Бола ҳуқуқлари бўйича вакили (Болалар омбудсмани), Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Тадбиркорлик субъектларининг ҳуқуқлари ва қонуний манфаатларини ҳимоя қилиш бўйича вакил, шунингдек, фуқаролар ва юридик шахслар қаради.

Фуқаролар ва юридик шахсларга уларнинг конституциявий ҳуқуқлари Конституцияга мос келмайдиган муайян иш бўйича қўлланилган қонун билан бузилгани тўғрисидаги шикоятлар билан Конституциявий судга мурожаат қилиш ҳуқуқи берилгани қонуннинг асосий янгиликларидан ҳисобланади.

Мазкур механизм жорий этилиши Конституциямизнинг ҳар бир шахснинг ҳуқуқ ва эркинликларини суд орқали ҳимоя қилиш кафолатини берувчи моддасини ҳаётга татбиқ этишга хизмат қилади.

Конституциявий одил судлов тизими муайян ташкилий-ҳуқуқий шартлар

мавжуд бўлгандагина самарали ва тўлиқ амал қилади.

Буларга қуйдагиларни киритиш мумкин:

— функционал, институционал, ташкилий, моддий ва молиявий таъминланганлик;

— конституциявий одил судлов ва судьялар мустақиллиги кафолатлари тизими мавжудлиги;

— ҳокимиятлар бўлиниши тамойилининг қатъий таъминланиши;

— конституциявий одил судловни амалга ошириш, яъни конституциявий суд ишларини юритишнинг яхши йўлга қўйилган механизми;

— конституциявий одил судлов предмети қатъий белгилангани;

— Конституциявий судга мурожаат қилиш ҳуқуқига эга субъектларнинг етарли доираси белгилангани.

Бундан ташқари, конституциявий одил судловнинг етарли даражада моддий ва молиявий таъминлангани, юридик соҳада чуқур билим ва кўникмаларга эга маънавий кадрлар мавжудлиги, жамиятда ҳуқуқий маданият ва ҳуқуқий онгининг зарур даражада бўлиши ҳам муҳим аҳамиятга эга.

Бугунги кунда янги Ўзбекистоннинг муваффақиятли ривожланиши конституциявий тузум барқарорлиги, Конституцияда белгиланган ҳуқуқий қадрият ва нормалар қонунчиликда акс этгани билан ифодаланади. Айнан Конституция жамият ва давлатни демократик ҳуқуқий ривожлантиришнинг асосий ғоялари, норма ва йўналишларини ўзида мужассамлаштирган ва энг юқори норматив-ҳуқуқий даражага кўтарган.

Умуман олганда, ўтган йиллар давомида мамлакатимизда конституциявий одил судловни ривожлантиришнинг жаҳон тенденцияларини ҳисобга олган ҳолда ўзбек конституциявий одил судлов тизимининг ўзига хослиги ва хусусиятларидан келиб чиқиб, изчил ривожланиб бораётган конституциявий одил судлов модели яратилди.

Конституциямизда белгиланган энг муҳим мақсад — инсон манфаатларини ҳар томонлама таъминлашни бугунги кунда ҳаётнинг ўзи талаб қилмоқда. Шу боис, қонунчилик ва ижро ҳужжатларида инсон ҳуқуқ ва эркинликларини устуворлиги конституциявий принципи ҳаётга татбиқ этилишини таъминлашга алоҳида эътибор қаратилмоқда.

Янги Ўзбекистонни барпо этиш йўлидаги изчил демократик ўзгаришлар ва ислохотлар ҳуқуқий давлатни мустаҳкамлаш, қонун устуворлиги, конституциявий одил судловни таъминлаш, шунингдек, ҳар бир фуқароларнинг ҳуқуқ, эркинликлари ва қонуний манфаатларини ҳимоя қилишга қаратилгани билан аҳамиятлидир. Зеро, одил судлов қадр-қиммат, эркинлик ва адолат гаровидир. Бунга эришиш эса кейинги йилларда юртимизда амалга оширилаётган ислохотларнинг асосий моҳияти — инсон қадрини улуғлаш, бугунги яшаётган кундан розилигига эришиш, эртанги кунга ишонччини мустаҳкамлашга хизмат қилади.

Сардор ТО'ЛИБОЕВ,
“Янги Ўзбекистон” мухбири

Бошланиши 1-бетда

Бугунги кунда озиқ-овқат хавфсизлиги, иқтисодий мустақиллик ва экологик мувозанатни таъминлашда аграр тармоқ ҳар қачонгидан муҳим аҳамият касб этмоқда. Чунки ҳар қандай глобал муаммо у иқтисодий бўладими, сиёсийми ёки табиий офатми, аввало, халқни озиқ-овқат билан таъминлаш салоҳияти орқали ениб ўтиши мумкин.

Қишлоқ хўжалиги нафақат озиқ-овқат маҳсулотларини етиштириш, балки миллионлаб аҳоли учун даромад манбаи, иқтисодиётнинг муҳим драйвери, ташқи иқтисодий фаолиятнинг таянч нуқтаси сифатида ҳам катта аҳамиятга эга. Шу боис, аграр соҳадаги ҳар бир ташаббус, ҳар бир инвестиция ва ислохотлар нафақат тармоқнинг ўзига, балки бутун мамлакат иқтисодий тизимига ижобий таъсир кўрсатади.

Кейинги йилларда юртимизда ҳам чорвачилик ва иссиқхона хўжаликлари, пахта-тўқимачилик кластерларини молиявий қўллаб-қувватлаш ҳамда узумчилик каби тармоқларни барқарор ривожлантириш, хомашё базасини кенгайтириш ва экспорт ҳажминини ошириш, аграр секторни замонавий, ресурстежамкор техникалар билан таъминлашни рағбатлантириш бўйича янги механизмлар жорий этилмоқда.

Бундай тизимли ёндашув ва амалий чора-тадбирлар самараси ўлароқ, 2024 йил якунида қишлоқ хўжалиги соҳасида умумий маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажми 467 триллион сўмга етди. Бу кўрсаткич, ўз навбатида, соҳанинг барқарор ўсиш суръатлари сақланаётганидан далолат беради. Жумладан, ушбу кўрсаткичнинг 218,8 триллион сўми деҳқончилик маҳсулотларига, 225,8 триллион сўми эса чорвачилик йўналишига тўғри келди.

Қишлоқ хўжалиги барқарор ривожланиши нафақат бозорни, балки oilалар дастурхонини, яратувчан меҳнатга бўлган ишончни таъминлайди. Шу боис, жорий йилда 517 триллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқариш, 3,5 миллиард долларлик экспортни амалга ошириш ва 500 миллион доллар инвестицияларни жалб қилиш марраси олинган.

Албатта, бу рақамлар ортда улкан меҳнат, соҳага замонавий техникаларнинг жорий этилиши ва иқлимга мос қишлоқ хўжалиги маҳсулотларининг навларини яратиш масаласи турибди.

Илғор ёндашув ва тажриба ҳосилдорликка йўл очмоқда

Сўнгги йилларда тўқимачилик саноати иқтисодиётнинг асосий драйверларидан бирига айланди. Яратилган кластер тизими, инвестиция муҳитининг яхшиланиши, экспорт салоҳиятини ошириш натижасида тўқимачилик маҳсулотларига ички ва ташқи бозордаги талаб ортаётир.

Мазкур жараён, ўз навбатида, пахта хомашёсининг аҳамиятини янада оширди. Бу эса эскича — қўл меҳнатига асосланган, паст самарадорликка эга усулларда пахта етиштириш орқали хомашё муаммосини бартараф этиб бўлмаслигини ойдинлаштирмоқда. Бундай шароитда аграр соҳани модернизация қилиш, юқори ҳосилдор ва сифатли

навлардан фойдаланиш, ресурстежамкор агротехнологияларни жорий этиш ҳаётий заруратга айланди.

Куруқ қошиқ огиз йиртар, дейишади. Соҳадаги амалий натижаларга рақамлар мисолида қарасак, жорий йилда 875,6 минг майдонга маҳаллий ҳамда қурғоқчиликка ва шўрга, кўсак қурти ва гербицидга чидамли, ҳосилдорлиги 50-60 центнерга, тола чиқими 42 фойздан юқори хорижий навлар экилди.

Бир вақтнинг ўзида анъанавий навларни худудларнинг тупроқ-иқлим шароитига мос, касаллик ва зараркунандаларга чидамли навларга алмаштириш билан бирга, қўл меҳнатини кам талаб этувчи, тежамкор агротехнологияларни жорий этишни ҳам ўз ичига олган бу тажриба Ўзбекистон пахтачилигида янги даврни бошлаб берди. Жумладан, Хитойдан касаллик ва зараркунандаларга чидамли уруғлик чигитлар олиб келиниб, илк маротаба молекуляр-генетик таҳлиллардан ўтказилди, фақат тозалиги 80 фойздан юқори кўрсаткичга эга бўлган уруғлар экиш тизими йўлга қўйилди.

Мутахассисларнинг таъкидлашича, экиш схемалари ҳам тубдан ўзгаририлиб, 90 сантиметр яққакатор схемадан тўлиқ воз кечилди. Натижада 1 гектар ер майдонига аввалги 160 минг туп ўрнига 240 минг туп қўчат жойлаштириш имконияти яратилди. Жорий йилда хорижий навлар қарийб 260 минг гектарга экилиб, бир вақтнинг ўзида янги замонавий агротехнологиялар асосида парваришланмоқда. Буларнинг барчаси пахтачиликда ҳосилдорлик ҳамда маҳсулот етиштирувчилар даромадларини оширишга қаратилган муҳим қадамдир.

2024 йилдан бошлаб, фермерларга пахта хомашёсини биржа орқали эркин сотиш имкони яратилди. Шунингдек, имтиёзли кредитлар фермерларга тўғридан тўғри ажратилиши йўлга қўйилди. Бундан ташқари, пахта-тўқимачилик кластерларига 2022-2023

йиллар ҳосили учун ажратилган имтиёзли кредитлардан юзгага келган қарздорликларни қайтариш муддати 5 йилга, яъни 2030 йилгача узайтириб берилди. 2024 йил ҳосили учун пахта-ғалла етиштирувчи фермерларга ажратилган имтиёзли кредитларни қайтариш муддати эса 2025 йил 1 сентябрга қадар узайди.

Бу ташаббуслар ортдан бир вақтнинг ўзида пахта экиш жараёнида нафақат маҳсулот кўпайиши, балки инсон меҳнатига бўлган муносабат ҳам ўзгармоқда. Тежамкор технологиялар, автоматлаштирилган жараёнлар меҳнатнинг самарадорлигини оширади, инсон салоҳиятини юқори қадрлайди. Инсон меҳнати қадрланган жойда эса барака бўлади.

Икки карра ҳосил — икки баробар имконият

Бугунги глобал озиқ-овқат хавфсизлиги шароитида ҳар бир уруғнинг, ҳар бир қарич ерининг сўзсиз қиймати бор. Айниқса, қишлоқ хўжалиги салоҳиятини ошириш, ҳар

бир зарра ресурсдан оқилона фойдаланиш нафақат иқтисодий, балки стратегик эҳтиёжга айланиб бораётган бир даврда.

Жорий йил ҳосили учун 997 минг гектар ерда кузги бошоқли дон экинлари экилиб, парвариш қилинди. Илк бор инновацион ёндашув сифатида совиткичи омборларда +1 дан +5 гача ҳароратда 45-60 кун сақланган, яровизация қилинган 260 тонна уруғлик 23 та тумандаги жами 1134 гектар майдонга экилди. Натижада анъанавий усулдаги майдонларга нисбатан 2-3 кун аввал униб чиқиши, ўсишдаги жадаллик ҳамда гектарига 1 миллион донагача кўп қўчат олиниши сингар ижобий кўрсаткичлар қайд этилди.

Сўнгги йилларда дуқаккил экинлар, хусусан, мош ва нўхат каби маҳсулотларга ташқи бозорларда талаб ортиб бораётгани сабаб, уларни етиштириш масаласи ҳам алоҳида аҳамият касб этмоқда. Шу мақсадда 2025 йил ҳосили учун 61,4 минг гектар майдонга дуқаккил экинлар экилиб, янги экспорт занжирини шакллантирилмоқда.

Шу билан бирга, ички бозорда мой маҳсулотларига бўлган эҳтиёжни қондириш ва импорт ҳажминини қисқартириш мақсадида жорий йилда жами 144,7 минг гектар майдонда мойли экинлар экилиши таъминланди. Қўшимча равишда такрорий экишда юқори мойдорлик (40-45 фойз) ва ҳосилдорликка эга бўлган кунгабобқар навлари учун майдонларни 20 минг гектардан 55 минг гектаргача кенгайтириш белгиланган. Бу нафақат мўл ҳосил, балки иқтисодий самарадорлиқни кафолатлайди.

Бугунги кунда шиличиликда ҳам бир қатор ютуқларга эришилмоқда. Халқаро тажрибалар асосида шолини қўчат усулида экиш амалиёти йўлга қўйилди. Хусусан, 2024 йилда Андижонда 10 гектар, Сирдарёда 4 гектар ва Тошкентда 2 гектарда илк бор бир мавсумда икки марта шולי экиш тажрибаси ўтказилди. Бу орқали сув сарфини 40-45

фоиз камайтириш, ҳосилдорлиқни эса 110-118 центнерга етказишга эришилди.

Сув ресурслари тобора камайиб бораётган бугунги дунёда шиличиликда бу каби самарадор ёндашувлар, шубҳасиз, келажакни белгилайдиган омилдир.

Бугун дунё аграр сиёсатининг марказида сув ресурсларини тежаш масаласи турибди. Ўзбекистон ҳам бундан мустасно эмас. Қорақалпоғистон, Бухоро, Наманган, Сирдарё, Сурхондарё ва Хоразмда хорижий тажрибалар асосида томчилатиб сугориш технологияси бўйича пилот лойиҳалар амалга оширилиши кўзда тутилган. Бу усул нафақат сувни тежайди, балки ҳар бир ўсимликка аниқ ва зарур озуқа етиб боришини таъминлайди.

Замонавий қишлоқ хўжалиги: ҳар томчи сув, ҳар қарич ер ҳисобда

Қишлоқ хўжалиги тармоғини ривожлантиришнинг асосий шартларидан бири техника ва технология билан таъминлаш даражасидир. Жорий йил якунига қадар 6,5 триллион сўмлик 11 мингдан ортқ замонавий техника ва агрегатларни харид қилиш режалаштирилган. Бу эса механизацияланган, самарадор аграр сектор сари йўл очилаётганидан далолат беради.

Сўнгги йилларда қарийб 2 миллион гектар майдонда сув тежамкор технологиялар жорий қилинди. Бу сувни асраш билан бирга, ҳосилдорлиқни ошириш, ишлаб чиқариш харажатларини камайтириш имконини берди. Бундан ташқари, фермер ва деҳқонларни қўллаб-қувватлаш мақсадида ҳар гектар учун давлат томонидан 6-8 миллион сўмлик субсидия ажратилаётгани муҳим рағбат механизмидир. 2024 йилдан эса лазерли текислаш ишларига ҳам молиявий қўмак кўрсатила бошланди.

2025 йилда яна 500 минг гектар майдонда сув тежамкор технологияларни жорий этиш,

20 минг километр ички сугориш тармоқларини бетонлаштириш ва 2,5 миллиард куб метр сувни тежаш бўйича аниқ мақсадлар белгилангани соҳада самарадорлик билан бирга экологик барқарорлиқни таъминлашга хизмат қилади.

Аҳоли сони ортиши билан нафақат озиқ-овқат маҳсулотларига талаб, балки ишлов бериладиган ерларга эҳтиёж ҳам ошиб бормоқда. Бу эса ер ресурсларидан янада самарали ва оқилона фойдаланишни тақозо этади.

Охириги йилларда фойдаланишдан чиққан ерларни қайта ўзлаштириш ва янги майдонларни иқтисодий айланишга киритиш ишларига катта эътибор қаратилмоқда. 2021-2024 йиллар давомида 541 минг гектар ер қайта фойдаланишга киритилди, 184 минг гектар янги ерлар ўзлаштирилди. Бугун бу ерлар қўшимча маҳсулот манбаига айланган.

2025 йилда эса 100 минг гектар майдонни фойдаланишга киритиш ва уларда асосан, озиқ-овқат экинларини экиш режалаштирилган. Бу мақсадда 700 километр янги сугориш тармоқлари қуриш, 2800 километр сугориш ва 286 километр коллектор тармоқларини таъмирлаш, 900 та тик қудуқ ва 92 та насос қурилмаси барпо этиш, 70 та насос агрегатини реконструкция қилиш, 700 километр электр тармоқларини тортиш каби ишлар амалга оширилади. Бу харажатлар нафақат ҳосилдорлиқни, балки қишлоқда яшаш сифати ва ижтимоий барқарорлиқни ҳам яхшилайд.

Бугунги кунда дала четлари, каналлар, сугориш ва коллектор-дренаж тармоқлари атрофидаги майдонларни экин майдони сифатида фаллаштириш бўйича алоҳида ташаббуслар илгари сурилмоқда. Энди қишлоқ хўжалиги ерларидан оқилона фойдаланганларга имтиёзлар, самарасиз фойдаланганларга эса жарималар белгиланган қишлоқ-китоб, интизом ва самарадорликка асосланган тизим жорий этилмоқда.

Танганинг иккинчи томони бўлганидек, дала четларига экин экиш мажбурияти омма орасида, жумладан, ижтимоий тармоқларда кенг муҳокамаларга сабаб бўлмоқда. Асарият мутахассислар буни рағбатлантирувчи эмас, балки мажбурий деб баҳолашмоқда. Аслида, дала четига экин экиш яхши имконият. Аммо бу борада қатор саволлар ҳам ўртага чиқмоқда. Дейлик, дала четларига фермер экин ва қўчатлар экиш белгиланган бўлса-да, лекин бу борада фермер билан расмий шартнома тузилмапти. Шунингдек, асарият мутахассислар ерининг қайси қисми “дала чети” деб белгиланиши шартлигини таъкидламоқда. Шунингдек, ариқ ва каналларни тозалаш жараёнида уларга туташ “дала четлари”га қадалган экин ёки қўчатлар нобуд бўлиши мумкин. Бу ҳолатда айбдор ким бўлиб қолади?

Йил сайн сув захиралари камаймоқда. Бундай ҳолатда дала четига қиймат экинлар қадаш таваккал иш, чунки сув етмаслиги сабабли улар қуриб қолса, зарар фермер зиммасига тушади. Албатта, бу каби саволларга тегишли ташкилотлар оидинлик киритса, тизимли ечим берса, фермерлар ҳам меҳнатининг самарасини кўради.

“Иқтисодий самарасиз” дегани энди ўтмишда қолди

Сўнгги йилларда иқтисодий самарасиз, яъни пахта ва ғаллага нисбатан ҳосили кам бўлган 250 минг гектар ерлар аҳолига тарқатилиб, 850 мингдан ортқ янги деҳқон хўжаликлари ташкил этилди. Энди бу ерлардан бир эмас, икки марта ҳосил олиномоқда — натижада 9 миллион тоннадан зиёд маҳсулот етиштирилмоқда. Бу рақамлар ортда эса

бир ҳақиқат ётади: ерга ақл билан ёндашилса, ундан барака узилмайд.

Меҳнат, илм ва ташаббус уйғунлигидаги ушбу тажриба деҳқон хўжаликлари учун янги ҳаёт бошланишидек бўлди. У энди шунчаки ер эгаси эмас, у мамлакат озиқ-овқат хавфсизлигининг фаол иштирокчисига айланимоқда.

Қишлоқ хўжалиги соҳасида ҳар бир қарор, ҳар бир режа — тадқиқот ва таҳлилга таянган ҳолда белгиланяпти. Бу фақат статистика эмас, ўз натижасини бераётган илмий ва инновацион ёндашув саналади.

Масалан, 2025 йилда 24,6 миллион тонна мева-сабзавот, 3,2 миллион тонна гўшт, 13,1 миллион тонна сут, 9,7 миллиард дон тухум ва 230 минг тонна балиқ етиштириш мақсад қилинган. Бу режалар тасодифий эмас, балки замонавий агротехнологияларга асосланган аниқ стратегик мақсадлар.

Жорий йилда 57 минг гектарда интенсив сабзавот етиштирилиши ҳам, 30,2 минг гектар мевали боғлар ва 11 минг гектар тоқзорлар барпо этилиши ҳам замонавий деҳқончилик ривожланаётганидан далолат.

Чорвачилик — мол-мулк эмас, масъулият

Чорвачилик нафақат деҳқон даромади, балки миллий озиқ-овқат барқарорлигининг асосий таянчи. Шу боис, бутун нафақат гўшт ва сут етиштириш кўлами кенгаймоқда, балки паррандачилик, балиқчилик каби тармоқларда ҳам сифат, самарадорлик ва бозор талабларига мослашув устувор аҳамият касб этаётир.

Гўшт импорт ҳажмининг ошиб бориши фондида ички ишлаб чиқаришни ривожлантиришга янада жиддий ёндашиш талаб этилмоқда. Бу эҳтиёж фақат иқтисодий эмас, балки стратегик ҳисобланади. Зеро, озиқ-овқатни четдан эмас, ўз кучи билан таъминлаган халқ — мустақил ва тинч халқдир.

Ишлаб чиқаришда ўсиш суръатлари бўлса-да, аҳоли ва саноат корхоналарини етарли гўшт фондида ички ишлаб чиқаришни ривожлантиришга янада жиддий ёндашиш талаб этилмоқда. Бу эҳтиёж фақат иқтисодий эмас, балки стратегик ҳисобланади. Зеро, озиқ-овқатни четдан эмас, ўз кучи билан таъминлаган халқ — мустақил ва тинч халқдир. Ишлаб чиқаришда ўсиш суръатлари бўлса-да, аҳоли ва саноат корхоналарини етарли гўшт фондида ички ишлаб чиқаришни ривожлантиришга янада жиддий ёндашиш талаб этилмоқда. Бу эҳтиёж фақат иқтисодий эмас, балки стратегик ҳисобланади. Зеро, озиқ-овқатни четдан эмас, ўз кучи билан таъминлаган халқ — мустақил ва тинч халқдир.

Қадрланган меҳнат — тараққиёт асоси

Сўнгги уч йилда маҳсулот етиштирувчиларни молиявий қўллаб-қувватлашга алоҳида эътибор берилиб, 50 дан ортқ янги субсидия турлари жорий этилди.

Масалан, сув тежовчи технологиялар учун (9 турдаги) 2,5-8 миллион сўмгача, хориждан импорт қилинган қорамол, қўй ва эчкилар учун ҳар бошга 0,4-2 миллион сўмгача, Қорақалпоғистон Республикаси ва Хоразм вилояти тупроқ шароитини инобатга олиб, 2024 йилдан бошлаб ҳар гектар лазерли текисланган майдонларга 1 миллион сўмдан субсидия ажратилмоқда.

Субсидияларни шаффоф ҳамда инсон омилсиз ажратиш, коррупция омиллини камайтириш мақсадида 2022 йилдан бошлаб, “Агросубсидия” ахборот тизими яратилиб, барча жараёнлар рақамлаштирилди.

Агрогадбиркорлик субъектларининг иқтисодий барқарорлигини таъминлаш, турли офат ва хатарлардан қўриладиган зарарларини камайтириш мақсадида Туркия ва Озарбайжон тажрибаси асосида илк бор “Қишлоқ хўжалиги таваккалчилигини сугурталаш тўғрисида”ги ҳамда қишлоқ хўжалиги субъектларининг ўзаро ҳамкорликдаги муваффақиятини таъминлашга қаратилган “Қишлоқ хўжалиги кооперативи тўғрисида”ги қонунлар қабул қилинди.

Республикамизда аграр ва озиқ-овқат соҳасини илмий-инновацион ривожлантириш ва “илм-фан, таълим ва ишлаб чиқариш” интеграциясини самарали ташкил этишга алоҳида эътибор қаратилмоқда.

Шунингдек, Сайхунбод тажрибасини кенг жорий қилиш мақсадида қишлоқ хўжалигида “хонадонбай” усулида илмий лойиҳаларни амалга оширишнинг янги механизми жорий этилди. Бунда, илгор агротехнологиялар, маҳаллий янги нав ва уруғлар, бир мавсумда 3 мартагача ҳосил олиш ҳамда аҳоли даромадини оширишга хизмат қилувчи илмий лойиҳалар хонадонларда амалга оширилди. Мазкур лойиҳалар республиканинг турли худудларида истиқомат қилувчи 80 га яқин хонадонларда ўтказилди.

Биргина мисол, Янгиқўрғон тумани “Буллоқбоши” МФЙда истиқомат қилувчи Фарход Ўйлошев, Илхомжон Турсунов, Малохатхон Тожибоев, Жамолдин Қажомовлар хонадонларида “Тошкент эртаси” картошка навидан 75-80 тонна ҳосил олинди.

Шунингдек, асосий экин йиғиштириб олинганидан кейин иккинчи экин сифатида бодрингнинг “Марғилон 88” нави экилиб, 5,1 тонна ҳосил олинган ҳамда ҳосилнинг товарбоплиги ўртача 90-95 фойзни ташкил этган.

Мазкур хонадонларда 3 марта ҳосил олиш мақсадида шолғомнинг “Муяссар” нави экилиб, 3,5 тонна ҳосил олинган. Ҳосилнинг товарбоплиги эса ўртача 90-92 фойзни ташкил этган. Ушбу тажриба ўзига хос намуна бўлиб хизмат қилмоқда.

Бугун қишлоқ хўжалиги соҳасида амалга оширилаётган ислохотлар нафақат маҳсулот етиштиришни кўзлайди, балки, аввало, инсон меҳнатини, деҳқон ва фермернинг сай-ҳаракатини қадрлаш, уларнинг имкониятларини кенгайтириш, турмуш даражаси ва даромадини оширишга хизмат қилмоқда. Мамлакатимизда қишлоқ хўжалиги билан шуғулланаётган мингларча фермер ва агро корхоналар учун давлат томонидан яратилган шароит ва кўрсатилган ёрдам муҳим омилга айланимоқда.

Айниқса, богдорчилик, узумчилик ва иссиқхона хўжаликлари каби юқори сармоя талаб қилувчи йўналишларда бу ёрдам ҳаётини зарурлатдир. Чунки ушбу тармоқларда ҳар йили кўп миқдорда молиявий ресурслар, меҳнат ва энергия сарфланади — газ, сув, электр, ўғитлар, ҳимоя воситалари, техникалар учун лизинг тўловлари йилдан йилга ошиб бормоқда. Бунга ишчи кучи харажатларининг ортиши ҳам қўшилса, фермер елкасидаги юк янада оғирлашади.

Шу билан бирга, иқлим ўзгариши ва экинларнинг янги касалликларга дуч келиши оқибатида бутун бир мавсум давомида қилинган меҳнат ва сарфланган маблағ йўққа чиқиб кетиши мумкин. Бу хавф кўп хоналарда реал воқеликка айланимоқда.

Бугунги кунда мазкур йўналишда фаолият юритаётган фермерларга кўрсатилмаётган амалдаги ёрдам турлари кўпинча улар дуч келаётган қийинчиликларнинг маълум қисминигина қоплайди. Натижада катта умид ва маблағ билан барпо этилган қўллаб-интенсив боғлар ва янги авлод иссиқхоналар иқтисодий сабаб билан ёпиқмоқда ёки сотувга қўйилмапти. Бу эса нафақат тadbиркор учун, балки миллий иқтисодий ўсish учун ҳам йўқотишдир.

Шу каби муаммоларни бартараф этиш учун аграр йўналишида давлат томонидан янада мақсадли, аниқ эҳтиёжларга йўналтирилган молиявий ва институционал қўмак зарур. Фақат шундангина замонавий деҳқончиликни иқтисодий жиҳатдан барқарор ва истиқболли соҳага айлантириш мумкин бўлади.

Кун мавзуси

АБИТУРИЕНТЛАРДА ТАНЛОВ ИМКОНИЯТИ КЕНГАЙГАНИ ИЖОБЙ ҲОДИСАДИР

Абдихаёб БҮРИЕВ,
Термиз давлат муҳандислик ва
агротехнологиялар
университети бўлим бошлиғи

Айни кунларда мамлакатимиз бўйлаб ҳаяжон ва улкан умидлар ҳукмрон. Минглаб йигит-қизлар бир неча йиллик заҳматли меҳнат ва тайёргарликнинг якуний палласида — давлат олий таълим муассасаларига кириш имтиҳонлари жараёнида иштирок этмоқда. Ҳар бир тест варақаси ортида бир инсоннинг келажак орзулари, умидлари ва интилишлари муҳассам.

Дарҳақиқат, бу юртимизда анъанавий тарзда йилнинг энг муҳим ва масъулиятли даврларидан бири саналади. Айнан мана шундай муҳим паллада ижтимоий тармоқларда муҳокамаларга сабаб бўлган бир мавзу очилди: жорий йилда давлат ОТМларига кириш учун тест синовларида иштирок этувчи абитуриентлар сони сўнгги етти йилдаги энг паст кўрсаткични ташкил этиб, 700 мингга ҳам етмади. Бир қарашда бу статистик маълумот аксариятининг сергак тортиради, ёшларнинг илмга, олий маълумотга иштиёқи сўниб бораётгандек, таълим тизимида қандайдир инқироз юз бераётгандек ташвишли ҳаёлларга етаклаши мумкин. Ахир 2020 йилда бу рақам қарийб бир ярим миллионга етган эди-ку! Аммо вазиятга шошма-шошарлик билан баҳо беришдан тийилиб, жараённинг туб

Давлат ОТМларига кириш учун ариза топширган абитуриентлар сони камайишини салбий ҳодиса ёки таълим тизимидаги муваффақиятсизлик сифатида талқин қилиш воқеаликни нотўғри баҳолаш бўлар эди. Бу, ақсинча, мамлакатимиз таълим тизимида юз бераётган соғломлашиш, модернизация ва эркинлашув жараёнларининг табиий ва мантиқий натижасидир.

моҳиятига чуқуրроқ назар ташласак, бу аслида хавотирга эмас, балки хурсандликка сабаб бўладиган, мамлакатимиз таълим ва ижтимоий ҳаётидаги соғлом ва ижобий ўзгаришларнинг табиий инъикоси эканига амин бўламиз. Бу рақамлар пасайиш эмас, балки танлов, имкониятлар ва энг асосийси, ёш авлод тафаккурининг сифат жиҳатидан янги босқичга кўтарилаётганидан далолат берувчи муҳим индикаторидир.

Ҳар қандай таҳлилни объектив далиллардан бошлаш мақсадга мувофиқ. Мамлакатимизда олий таълим билан қамров даражаси ҳеч қачон бутунгидек юқори чўққига чиққан эмас. Узоқ йиллар давомида бу кўрсаткич кам фойзал атрофида тебраниб турган, бу кўплаб иқтидорли ёшлар учун олий таълим эшикларини очиш қийин эканини англатарди.

Сўнгги йилларда таълим жамият ривожининг бош устувор йўналиши сифатида белгиланиб, соҳадаги туб ва фундаментал ислохлар тўғрисида бугун қамров даражаси кескин ошди. Натижада ёшларимизнинг олий маълумот олиш имконияти ҳам кенгайди. Шундай экан, давлат ОТМларига ҳужжат топшираётган абитуриентлар сонининг статистик камайиши умумий манзарога соя сола олмайд. Бу ҳодиса аслида таълим олиш имкониятларининг бир қилинган чикиб, диверсификация қилиниши, яъни хилма-хиллашув фонида юз бермоқда. Бундай мураккаб, аммо ижобий жараённинг бир-бирини тўлдирувчи фундаментал сабаблари мавжуд.

Энг асосий омил таълим бозорига соғлом рақобат муҳити ва танлов эркинлиги пайдо бўлганидир. Яқин ўтмишда ёшлар ва уларнинг ота-оналари учун олий маълумот олишнинг деярли ягона йўли давлат университетларига кириш эди. Айни ҳолат тизимда сунъий равишда ўта юқори рақобатни вужудга келтирарди. Бир ўринга ўйлаб, баъзан эса юзлаб абитуриентнинг давтаровал қилиши кўплаб йигит-қизларнинг бир неча йил умрини фақат тестга тайёрланиш билан ўтказишига, муваффақиятсизликка учраган тақдирда эса тушунлиқка тушишига

ҳужжат топшириб, имкониятларини диверсификация қилмоқда. Бу, ўз навбатида, давлат ОТМлари статистикасида рақамлар табиий равишда камайишига олиб келади. Бу инқироз эмас, бу бирхилликнинг барҳам топиши ва соғлом, сифат учун курашга асосланган рақобат муҳити ташанасидир.

Иккинчи муҳим тенденция глобаллашув шамолларининг таълим соҳасига ҳар қачонгидир қучлироқ кириб келиши ва ёшларнинг хорижда таълим олишга бўлган интилиши юқори даражада оммалашувидир. Мазкур жараёнда очиклик сиёсати ва халқаро ҳамкорликни ривожлантиришга қаратилган стратегик қадамлар ҳал қилувчи роль ўйнамоқда. Фаолияти тубдан ислоҳ қилинган “Эл-юрт умиди” жамгармаси энг ёрқин мисолдир. Жамгарма орқали ҳар йили юзлаб энг иқтидорли, энг салоҳиятли йигит-қиз Оксфорд, Кембриж, Гарвард каби энг нубузли илм даргоҳларига тўлиқ давлат гранти асосида ўқишга юборилмоқда. Улар у ерда нафақат замонавий билимларни, балки илгор фикрлаш тарзини, янгича маданият ва инновацион ёндашувларни ҳам ўрганиб, эртага янги Ўзбекистоннинг олтин фонддини ташкил этадиган етук кадрлар бўлиб қайтишади. Бу миллат келажакига киритилаётган энг қимматли ва самарали инвестициядир.

Шу билан бирга, мустақил равишда, ота-оналари кўмагида ёки турли халқаро грантларни ютиб, чет эл университетларига ўқишга қираётган ёшлар сони ҳам геометрик прогрессия билан ўсиб бормоқда. Интернетнинг ҳамма учун очиклиги, халқаро таълим дастурлари ҳақидаги маълумотлар кўпайиши, ёшлар ўртасида хорижий тилларни билиш даражаси кескин ортиши жараёни янада тезлаштирди. Бугун юртимизда хорижда таълим олишга кўмаклашувчи ўйлаб консалтинг марказлари фаолият юритмоқда. Илгари хорижда ўқиш фақат тор доира учун мумкин бўлган элитар ҳодиса саналса, бугун у Ўзбекистоннинг минглаб оддий оилалари фарзандлари учун реал имкониятга айланди. Табиийки, жаҳоннинг энг яхши университетларига интилаётган бу иқтидорли ёшлар ҳам

маҳаллий давлат ОТМлари абитуриентлари статистикасида акс этмайди. Лекин улар ҳам олий таълим олишдек эзгу мақсад йўлидаги фаол иштирокчилардир. Уларнинг бу танлови ёшларимизнинг ўзига ишончи ортганидан, дунёқарashi кенгайиб, нафақат маҳаллий, балки глобал меҳнат бозорига ҳам бемалол рақобат қила олишга интилаётганидан далолат беради.

Учинчи ва эҳтимол энг фундаментал ўзгариш ёш авлодининг ҳаётий қадриятлари ва муваффақият ҳақидаги тушунчалари трансформациясидир. Жамиятимизда узоқ йиллар давомида кўштирноқ ичидаги бир стереотип ҳукмронлик қилди: олий маълумотли бўлиш ўзинга хос обрў, ижтимоий мавқе белгиси, ҳатто ўйланиш ёки турмушга чиқишда ҳам муҳим саналарди. Кўпчилик учун қайси соҳада бўлишдан қатъи назар, қандайдир дипломга эга бўлиш ҳаётий мақсадга айланиб қолганди. Бу эса, ўз навбатида, меҳнат бозорига жиддий номунасончиликларни келтириб чиқарди. Иқтисодиётга реал фойда келтира олмайдиган, амалий қўнимчалари йўқ, аммо қўлида дипломи бор кадрлар армияси шаклланди. Бугунги авлод, интернет ва глобал аҳборот оқими шароитида улғаяётган ёшлар анча прагматик ва натижага йўналтирилган ҳолда фикрламоқда. Улар учун диплом шунчаки

обрў учун керак бўлган қоғоз эмас, балки реал ҳаётда ўз ўрнини топиш, муносиб даромад манбаига эга бўлиш ва ўзини шахс сифатида намоён этиш воситасидир.

Тўртинчи саноат инқилоби шароитида шундай замонавий касблар пайдо бўлмоқдаки, уларни эгаллаш учун тўрт йил университет партасида ўтириш шарт эмас. Аҳборот технологиялари (дастурилаш, маълумотлар таҳлили, киберхавфсизлик), рақамли маркетинг, СММ, график дизайн, логистика, мобил иловалар яратиш каби ўйлаб соҳалар шулар жумласидан. Олти ойлик ёки бир йиллик интенсив курсларда ўқиб, амалий қўнимчаларини чуқур эгаллаган Ай-Ти мутахассис бугунги кунда меҳнат бозорига анъанавий йўналишини битирган кўплаб бакалаврлардан кўра анча талабгор ва юқори моашили бўлиши мумкинлигини ёшлар жуда яхши тушуниб етди. Улар вақт энг қимматли ресурс эканини англаган ҳолда ўз умрини ва ота-оналарининг маблағларини сарфлаш ўрнига, аниқ бир ҳунарни ёки касбни тезроқ эгаллаб, 20-21 ёшидаёқ меҳнат фаолиятини бошлаш, молиявий мустақилликка эришишни афзал билмоқда. “Бир миллион Ўзбек дастуричи” каби кенг қўламли лойиҳалар, шунингдек, юртимизнинг ҳар бир ҳудудида очилаётган замонавий ўқув марказлари ушбу интилишни қўллаб-қувватламоқда. Бу ёшларнинг илмга бефарқлиги эмас, ақсинча, ўз келажакига ўта масъулият билан ёндашаётганини, ҳаётга аниқ режалар билан қадам қўяётганини кўрсатади. Улар анъанавий таълим йўналишларига кўр-кўрона эргашмай, ўз қизиқишлари, салоҳияти ва энг муҳими, бозор талабларидан келиб чиқиб, оқилона йўл танламоқда.

Албатта, бу жараёнлар давлат олий таълим муассасаларига бепарволик ва хотиржамликка берилиш учун асос

бўла олмайд. Ақсинча, жиддий қақриув, ўзгаришлар учун кучли турткидир. Энди давлат ОТМлари ўзининг кўп йиллик тарихи ва фундаментал базасига ишониб ўтира олмайд. Улар ҳам энди таълим бозорининг тенг ҳуқуқли иштирокчиси сифатида ҳар абитуриент, ҳар бир талаба учун курашиши керак бўлади. Мазкур ҳолат биз, университет ходимларини, профессор-ўқитувчиларни янада кўпроқ ишлашга, ўз устимизда тинимсиз излашга, таълим дастурларини тубдан қайта кўриб чиқишга мажбур қилади. Энди шунчаки маъруза ўқиб, назария бериш билан қийёғланиб бўлмайдиган давр келди. Ўқув режаларини бевоқифа иш берувчилар талабларига мослаштириш, амалиёт соатларини кескин ошириш, дуал таълим элементларини кенг жорий этиш, талабаларни ўқиш даридаёқ реал лойиҳаларга жалб қилиш ҳар қачонгидан ҳам долзарброқдир. Давлат университетлари ўзининг кучли жиҳатлари — кучли илмий мактаблари, фундаментал тадқиқотлар ўтказиш имкониятлари, бой кутубхона фондлари ва академик анъаналарини замонавий менежмент ва маркетинг билан уйғунлаштира олиши зарур. Шундангина улар хусусий ва хорижий рақобатчилар билан беллашувда ўз ўрнини сақлаб қола олади.

Хулоса ўрнида айтиш мумкинки, давлат ОТМларига кириш учун ариза топширган абитуриентлар сони камайишини салбий ҳодиса ёки таълим тизимидаги муваффақиятсизлик сифатида талқин қилиш воқеаликни нотўғри баҳолаш бўлар эди. Бу, ақсинча, мамлакатимиз таълим тизимида юз бераётган соғломлашиш, модернизация ва эркинлашув жараёнларининг табиий ва мантиқий натижасидир. Ёшларимизнинг тафаккури ўзгариб, улар шунчаки “Ўқишга кириш”ни эмас, балки сифатли таълим олишни, замонавий ва талабгор касб эгаллашни ҳамда глобал миқёсда рақобатбардош бўлишни ўз олдига мақсад қилиб қўйётганидан далолатлади. Ушбу тенденция юртимиз иқтисодиёти учун ҳам жуда фойдалидир, чунки у меҳнат бозорини турли малака даражасидаги, турли соҳа вақиллари билан тезкор ва самарали тўлдирши имконини беради. Ёшларимизнинг танлов имконияти кенгайгани эса мамлакатимизнинг эртанги кунини учун фақат ва фақат ижобий пойдевор яратди. Зеро, фақат йўлини онгли равишда танлаган, кучига ва салоҳиятига ишонган, танқидий ҳамда креатив фикрлайдиган авлодгина Учтинчи Ренессансинг барпо этишга, яъни Ўзбекистонни дунёнинг энг ривожланган давлатлари қаторига олиб чиқишга қодир бўлади.

ЯНГИ МАРРА ЗАБТ ЭТИЛДИ ЎЗБЕКИСТОНЛИК ЎҚУВЧИЛАР ХАЛҚАРО КИМЁ ОЛИМПИАДАСИДА ЭНГ ЯХШИ НАТИЖА КЎРСАТДИ

Бошланиши 1-бетда

Ихтисослаштирилган таълим муассасалари агентлиги ҳузуридаги Фан олимпиадалари маркази маълумотларига кўра, 2020 йилда 26 нафар, 2021 йилда 41 нафар, 2022 йилда 45 нафар ўқувчи голибликни қўлга киритган. 2023 йил юртимиз ўқувчилари томонидан 91 та, ўтган йили 128 та медаллар жамғарилди. 2025 йилнинг 6 ойида эса ўқувчиларимиз 17 та халқаро олимпиадаларда муносоиб иштирок этиб, 170 та медални қўлга киритди.

Умумий медаллар сони юртимизнинг барча ҳудудидаги ўқувчилар хиссасига тўғри келаётгани янада қувонарли. Бироқ Халқаро кимё олимпиадасида голиб бўлган бу йилги тўрт нафар ўқувчининг уч нафари Абу Али ибн Сино номидаги ихтисослаштирилган мактабда таҳсил олади. 11-синф ўқувчиси Далер Раҳимов ўтган йилда ҳам, бу йил ҳам мактабга олтин медал тўхфа этди. 11-синф ўқувчиси Миржаҳон Муҳаммадов ўтган йилги бронзани бираўла олтинга айлантирди. Биологидин Зухриддинов эса биринчи бор қатнашиб, кумуш медалга эга бўлди.

Муваффақият сири

— 2022 йилдан буён Халқаро кимё олимпиадасида қатнашиб келяпмиз. Ўнда айнан бизнинг мактабдан голиблар кўп бўлиши аслида табиий ҳолат. Бунда ҳаммаси шаффоф. Беллашувлар Фан олимпиадалари маркази томонидан ташкил этилади. Аввало, мактаб, кейин туман, шаҳар босқичлари ўтказилиб, сараланган ўқувчилар республика босқичида яна 3 марта сараланади. Ўзбекистон номидан халқаро олимпиадада қатнашиш учун эса энг кучли 4 талик олинади. Саралашлар орасида ўқувчиларга тренинг дарслар ўтилиб, умумий терма жамоа шу тарзда тайёрланади. Биз ҳам ўқувчиларимизни саралаб олиб, мактабимизда олимпиада гуруҳи ташкил қилганмиз. Натижаларимиз йилдан йилга ўсиб бораётганида, албатта, берилаётган имкониятлар муҳим омил бўляпти. Нафақат ўқувчилар, балки ўқитувчи ҳам муносоиб рағбат оляпти. Бу ҳам асосий омиллардан бири. Чунки бундай рағбат ўқувчинини ҳам, ўқитувчинини ҳам ўз устида кўпроқ ишлашга ундапти. — дейди ихтисослаштирилган мактабнинг Халқаро олимпиадаларга тайёрлаш маркази тренера Моҳиба Болтаева.

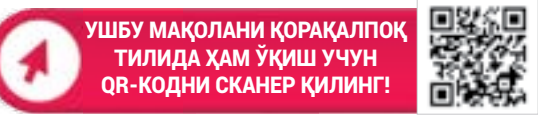
Тренер ўқитувчи таъкидлаганидек, бундай ихтисослаштирилган мактаблар жуда катта умидлар билан ташкил этиляпти. Давлатимиз раҳбари

таълим муассасаларида кимё ва биология фанларини ўқитишда Абу Али ибн Сино номидаги ихтисослаштирилган мактаб таянч методик бўғин бўлиши шартлигини айтганди. Зеро, замон талабларига мос мактаб, ўқув ва лаборатория биноларидаги қулайликлар, янги ускуна ва жиҳозларнинг барчаси илмий салоҳиятни ўстириш, республикада етакчи бўлишга хизмат қилиши кўзда тутилган. 2022 йили 56-Халқаро Менделеев олимпиадасининг 3-босқичи ушбу мактаб лабораториясида ўтказилган эди. Ўшанда бутун дунёдан келган экспертлар “Ўзбекистон қила олибди, бизда бундай лабораториялар йўқ”, деганида қанчалар аяқланганмиз. Демак, медалгада натижаларини янгилаш, дунёвий эътироф қозониш учун йўлларимиз раван.

Шуниси қувонарлики, бу йил айнаи бир йўналишга ихтисослашмаган Олмалик шаҳридаги Бухоро мактабидан Халқаро кимё олимпиадасининг кумуш медал совриндори етишиб чиқди. Иброҳим Темуров 2021 йилда фаолият бошлаган бу хусусий мактабнинг 2000 дан зиёд ўқувчиларидан бири.

— Ўзим ёш бўлсам-да, ҳозирги ўқувчиларни кўриб ҳавас қиламан. Истаган йўналиш тизимини янада билим олиш имкони, халқаро мусобақаларга имтиёзлари бор, — дейди ушбу мактабнинг кимё фани ўқитувчиси Мусо Ходимжонов. — Ҳусусан, 300 дан зиёд ўқувчиларимиз кимё ва биология йўналишида таълим олишади. Уларнинг ичидан энг кучлиларини олимпиадага тайёрлаб борамиз. Яъни улар кун бўйи фақат кимё фанини ўқишади. Ўтган йилги олимпиадада саралаш босқичидан чиқа олмагандик. Бу йилги олимпиадага жиддий тайёрландик, натижа ёмон бўлмади. Агар ўқувчи етарли билимга эга бўлса, албатта, голиб бўлади. Ҳозир яна 2 ўқувчинини халқаро олимпиадага тайёрляямиз. Насиб қилса, ёш кимёгарларимиз орасидан яна кўплаб олимпиада голибларини кашф қиламиз. Чунотчи, йилдан йилга ўқувчилар ҳам, ўқитувчилар ҳам таълимга берилаётган юксак эътибордан руҳланиб, ўсиб борапти.

Президентимизнинг 2024 йил 30 сентябрдаги “Иқтидорли ёшлар билан ишлаш тизимини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги қарорига асосан Халқаро фан олимпиадалари голибларининг мукофот пулларни миқдори 5 бараварга оширилди. Олимпиада саволлари таржима қилинмасдан, Фан олимпиадалари маркази томонидан тўзиляпти. Шуларнинг ўзи олимпиадачилар ҳаётида туб бурилиш ясади.

ОЛТИН АВЛОД ВАКИЛЛАРИ НИМА ДЕЙДИ?

Далер РАҲИМОВ,
Абу Али ибн Сино номидаги ихтисослаштирилган
мактаб ўқувчиси:

— Аввал ҳам бошқа Халқаро кимё олимпиадаларида қатнашганман. Олтин медалга осонликча эришиб бўлмайди. Биринчи олтин олишдан олдин кетма-кет 4 марта кумуш олганман. Илк бор 8-синфда Халқаро олимпиадага қатнашгандим. Ўша йили ҳеч қандай медал ололмаганман. Бу қаттиқ алам қилган. Чунки бизнинг оилада ўқиш масаласи доим биринчи ўринда турган. Болагитимдан кўплаб тўғарақларга борганман. Бўш вақтим умуман бўлмаган. Шундай бўлса-да, уйдигилар менни кўплаб-қувватлаб, олдинда турган галабаларга руҳлантирди. Ўз устимда кўпроқ ишладим. 9-синфда Менделеев кимё олимпиадасида кумуш медал олдим. 10-синфда ҳам шундай натижа бўлса-да, мақсадни бандан олдим. Албатта, олтин медалга эришаман деган ният қилдим. Доим яхшиларга интилишга одатланганим шундай чоғларда ўзимни қўлга олишимга ёрдам беради. Ўтган йили меҳнатларим самараси ўлароқ 9-ўрин билан олтин медалга сазовор бўлдим. Бу юқори натижа эди. Чунки бундан олдинги олтин 22-ўрин билан олтинган. Ушбу муваффақиятим ортида турган ота-онамга, устозларимга раҳмат айтаман. Менга ҳавас қилиб турган тендошларимга эса, аввало, продани қўлга олишларини сўрайман. Чунки илм осонликча эгалланмайди. Уйқуни камайитириб, ўз устида тинимсиз ишлашнинг одамгина илм чўққиларини забт этиши мумкин.

Миржаҳон МУҲАММАДОВ,
Абу Али ибн Сино номидаги ихтисослаштирилган
мактаб ўқувчиси, “Мард ўғул” давлат мукофоти соҳиби:

— Мен эришган натижа кўпчиликини хурсанд қилиши баробарида уйлантириб қўйганини аниқ. Чунки ўтган йили айнаи шу олимпиададан бронза медал билан қайтгандим. Кумуш медалга салгина етмай қолган. Бу йил эса олтин медал олдим. Аслида, тайёргарликда кўп нарсга ўзгармади. Лекин масалаларга ёндашувим бу йил бошқача бўлди. Биринчи иштирокимда кўп масалаларни ишлай олмагандим. Ўшанда ўзимнинг камчиликларим, хатоларимни англаб етганман ва мустаҳкам база тайёрлаб бошлагандим. Шунинг учун бу гал кўп масала ишладим, олимпиададан ўрганадиганларим ўтган йилгидан кам бўлди.

Албатта, бу катта сакраш ўз-ўзидан бўлиб қолгани йўқ. Устозларимнинг заҳматли меҳнати, ота-онамнинг қўлловлари турибди бунинг ортида. Қолаверса, жамоа бўлиб ишлаш бизга кўп нарсга берди. Олти кун назария, бир кун лаборатория билан шуғулланардик. Мунтазам ўз устимизда ишладик. Устозлар берган вазифаларни бажардик. Ўтган йилги олимпиада масалаларини қайта-қайта ишладик. Ўзимизга вақт белгилаб тезлитимизни оширишга ҳаракат қилдик. Ҳаттоларимизни кўриб чиқиб, бир-биримиз билан муҳокама қилганимиз, Ўзаро фикр алмашганимиз билан ва тажрибамизни янада оширди. 90 дан зиёд давлатдан келган 400 га яқин ўқувчи орасида галабага эришганимиздан жуда хурсанд бўлиб кетдик.

Ҳа, юқорида айтганимиздек, Ўзбекистон номи энди нафақат спортда, санъатда, шу билан бирга, илмда ҳам доғ доратаяпти. “Спортчиларга машина, уй берилади, нега олимпиада голиблари кўплаб-қувватланмайд?” деганлар, аслида, ўшанда ҳам маъжус бўлан, бузун эса беш барбарагга ортаган фан олимпиадалари голиблари олади-ган пул мукофоти — қарийб бир миллиард сўмга етганина нима дер экан?..

Муножат МҲМИНОВА,
“Янги Ўзбекистон” мухбири

(“Сўз латофати” китобидан)

Бизнинг она тилимизчалик шеваларга бой, рангин тил дунёда бўлмаса керак. Истаган сўзни олинг, Тошкентда бир хил, Фарғона ё Наманганда бошқача айтилади. Вилоятларни қўйинг, бир тумanning турли қишлоқларида турлича талаффуз қоидалари бор. Масалан, у ерда-бу ерда деган сўзимиз бор. Тошкентлик ўтда-бўтда, фарғоналик ағда-бағда, наманганлик атда-батда, андижонлик ашағда-машағда, дейди.

Санъаткорлар орасида айтиладиган латифаомуз бўлган воқеа: Тошкентдан йўлга чиққан поезд Фарғонанинг бир кичикроқ бекатида туриб қолибди. Пойтахтлик санъаткорлар вагон деразасидан бош чиқариб, одамлардан сўрабдилар: **Бўт қат?** Табиийки, у ерликлар саволини тушунмагандлар. **Бу ер қаер?** — деб сўрамоқчи бўлган меҳмонларга фақат елка қисқандлар.

Янглиш тушадиган телефон қўнғироғи, адашиб келадиган СМС хабари одатий ҳодиса. Бир кун мобил телефонимга шундай ёзув тушди: **“Билол, мақвос?”**.

Билол исмли ошнасига бу мажхул саволни юборган ким эди, қизиқмадим. Лекин бу хат менга ҳануз нашъа қилади, ҳар замон эсимга тушса, савдодий одамлардек дафъатан кулиб юбораман. Гап шундаки, адабий тилимизда **мақвос** деган сўз йўқ. Уни тушуниш учун, аввало, тошкентлик бўлиш керак, сўнг ёзувда кўриш эмас, қулоқ билан эшитиш керак. Шундагина **мақвос** нима қилиясиз, деган жумланинг шевадаги қисқарган шакли эканини илғаш мумкин. **Нима қилиясиз — нима қилвотсиз — нима қивоссиз — мақвос!** Ана сизга бир жумланинг “ўсиб етилиши” жараёни! Яна ҳам тўғрироғи, тилга бепарволик натижасида бир ўзбекча сўз бирикмасининг бошига тушган кўргилик! Бир ёнда шевачилик, бир ёнда сўзнинг ярмини ямлаб ютишга бўлган табиий майл қўшилиб **мақвос** деган мавҳум товушлар йиғиндиси пайдо бўлибди.

Менга янглиш келган СМС хабари ҳаёлимни олиб қочди. Ялпи саводхон мамлакатлар сафида турган юртимизда **мақвос** деган ёзув қандай пайдо бўлди? Ярим тунда мобил телефонига хабар жўнатган одам, албатта, богча боласи ёки бошлангич синф ўқувчиси эмас. — Гарчи адабий тил бошлангич синфдаёқ ўқитилади. — Бундай саводсизликнинг илдизи нимада?

“

Келмоқ — ёқимли сўз. Биз меҳмондўст халқмиз, кетмоқдан кўра, келмоқни хуш кўраемиз. Уйимизга қайлиқ бўлиб келган қизни келин деймиз. Агар кел ўзагидан ясалган сўзларнинг илдизини очса, бир китоб дунёга келар. Бу ҳам келажакда бўладиган ишлар. Келажак деб аталувчи кунлар келажак.

Келишув

Тилимизда **келишув** деган чиройли атама бор. **Ярашиқли** тушунчага ярашиқли ном. Келишув учун қарши томонлар бир ерга келишиб, мунозара қиладилар, турли кутбларда жой тутган фикрлар қадам-бақадам яқинлашиб, охири бир ерга келадилар. Бу келишлар жам бўлиб, **келишув** жараёни содир бўлади.

Давлат раҳбарларининг бир ерда жам бўлиши, келишувларга имзо чекиши тинчлик ва дўстликка хизмат қилувчи жаҳоншумул воқеалар ҳисобланади. Халқ онгида **келишув** эзгулик, олижаноблик тимсолига айланган. Қарангки, гўзаллик тушунчаси ҳам шу сўз ўзагидан чиқади. **Келишган** қомат, **келишган** қиз деганимизда биз чиройнинг бош белгиси саналган мослик, уйғунлик, мувофиқлики кўзда тутамиз. Юздаги қошу кўз, кипригу қабоқ, лабу даҳан мосликда,

Мажбурий ўрта таълим қайда қолди? Ёки бозор иқтисоди шароитида пул санашни билиш кифоя бўлиб қолдими?

Мақвос деган савол бамисоли менга берилгандай, саводимиз шу аҳволда, сиз адиблар, устоз мураббийлар нима қил-япсизлар деган хитобдай туюлди. Бу ҳам куладиган, ҳам қуядиган вазият.

“**Билол, мақвос?**”, деган саволга СМС орқали жавоб шундай бўлди: Билолмасман, **мақвос**ни ҳам билолмасман.

Бу ерда деган ибора Тошкент шевасида **бўтда**, Фарғона шевасида **бағда** тарзида талаффуз этилади. Турклар **бурда** дейдилар. **Қай ерда** деган ибора ҳам адабий тилимизга қисқача **қаерда** бўлиб кирди. Тошкентлик **қатда**, фарғоналик **қагда**, дейди. Турклар **не ерда** иборасидан қисқача қилиб **нерда** сўзини ясабдилар. У ерга, бу ерга борса, фарғоналик **аққа** бордим, **баққа** бордим дейди.

бир-бири билан келишиб жойлашса, **келишган** юз бўлар экан.

Келишувнинг бир турини ярашув деймиз. Агар муҳолиф томонлар келишиб олсалар, бунинг оти **яраш** бўлади. **Келишув** каби **ярашув** ҳам, қарангки, чирой белгиси экан. Қошу кўз, қадду қоматни келишган десак, эғнидаги кийимни ярашган, деймиз.

Келмоқ — ёқимли сўз. Биз меҳмондўст халқмиз, кетмоқдан кўра, келмоқни хуш кўраемиз. Уйимизга қайлиқ бўлиб келган қизни келин деймиз. Агар кел ўзагидан ясалган сўзларнинг илдизини очса, бир китоб дунёга келар. Бу ҳам келажакда бўладиган ишлар. **Келажак** деб аталувчи кунлар **келажак**.

Эркин ВОҲИДОВ,
Ўзбекистон халқ шоири

МЕЗОН

ЯНГИ ЎЗБЕКИСТОН

Туризм

Барча йўллар ўрдада туташади

Уш билан бўлиб кўхна Қўқон шаҳрига келмаганимизга ҳам анча бўлганди. Яқинда шаҳар бўйлаб оилавий сайр қилдик. Равон йўллар, бир-бирига уйғун қурилган хизмат кўрсатиш ва дам олиш масканларидан завқландик. Биз каби сайру саёҳат қилаётганлар кўп, хорижлик сайёҳлар билан ҳам учрашдик. Шаҳар тинч, осуда.

Латиф шаҳар — Қўқондаги Худоёрхон ўрдаси қуриб битказилганига 150 йилдан ортқик вақт бўлди. Қўқоннинг сўнгги хони томонидан қурилган тарихий ёдгорлик даст-лаб 3 та қисм ва 114 хонадан иборат эди. У ўз даврининг маҳобатли иморатларидан бўлган. Ҳозирги кунда унинг кичик қисми ва 19 хонаси сақланиб қолган бўлса-да, мазкур ёдгорлик сайёҳларнинг катта қизиқишига сабаб бўлмоқда. Узоқ-яқиндан келиб бу иншоотнинг ўзига хос меъморий ечимлари, ис-лимий нақшлари, бой ранг-тасвирлари ҳақида билишни истовчилар сафи кундан кунга ортиб бормоқда.

— Қадим шаҳарга деярли ҳар куни маҳаллий ва хорижлик сайёҳлар келишини ҳисобга олиб ягона чипта жорий қилганимиз. Бу музей-қўриқхона таркибидан бўлган 12 та музей ва зиёратгоҳда бир ой давомида саёҳат қилиш имкониятини беради. Хорижлик меҳмонлар учун бу имтиёзлар 7 кун қилиб белгиланган, — дейди Қўқон давлат музей-қўриқхонаси раҳбари Муҳаммадрашод Мавлонкулов. — Хорижлик сайёҳлар ўрда майдони, хонлик даврига оид архитектура ёдгорликлари учун кўп вақт ажратганди. Тарихдан сўзловчи иморатлар ва буюм-ашёлар меъморий қурилиши, дизайни, ранглари, қўл меҳнати билан яратилган шакллари билан уларни ҳайратга солади.

Икки минг йиллик тарихни ўз ичига олган маскан қадимдан бетакор санъати, адабиёти, тадбиркор хунармандлари билан етти иқлимга донг таратган. Бу ерда хунармандлик ва халқ амалий санъатининг турли йўналишлари юксак даражада тараққий этган. Устоз-шогирд аъёналари, хунармандларнинг оилавий сулолалари унинг сир-асрорларини аждодлардан авлодларга етказиб келмоқда.

Хунармандликнинг ёғоч ўймакорлиги, қоғозгарлик, чилангарлик, заргарлик, пичоқчилик каби кўплаб турлари равақ топмоқда. Уста хунармандларни қўлаб-қувватлаш, иқтидорли ёшларни рағбатлантириш борасидаги ишлар қадим шаҳар тараққиёти, маданий ҳаётини дунё ҳамжамиятига янада яқинроқ таништириш имкониятини берапти.

— Бу ерга келишдан олдин Бухоро, Хива, Самарқанд, Тошкент шаҳарларида бўлдим. Таассуротларим бир олам, — дейди аргентиналик Роксана Лобарнара. — Айниқса, табиати жуда гўзал, иқлими, об-ҳавоси қулай экан. Содда, самимий кишиларнинг хуш-фёғлиги эътиборга молик. Ўзбек таомлари, миллий кийимлари, урф-одатлари ва аъналар бозча юртда учрамайди. Касбим иқтисодчи бўлгани учун ўзбекистонликларнинг яшаш тарзи, турмуши билан қизиқдим. Гаплашганимда уларнинг орзу-умидлари, мақсадлари кўпчилигидан ҳайратландим. Одамлар тараққиёт сари интилаётгани жуда яхши. Юртингиздаги тинчлик, хотиржамлик, дўстлик ва биродарлик уларнинг бахтиёрлиги, мақсад ва режаларини амалга ошириш имкониятини беради.

— Ўзбекистонга иккинчи бор келишим. Аввалги сафар фақат Самарқанд ва Бухоро-ни томоша қилгандим, бу сафар кўхна Хи-вада ҳам бўлдим, — дейди Буюк Британия-дан келган сайёҳ Жанник Файн. — Қадимий шаҳарларда сақланиб қолган меъморий обидаларнинг ҳар бири ўзига хос тарих.

Уларнинг қурилиши ва безаги жуда мукам-мал. Қўқон ва Марғилон ҳақида кўпроқ бил-гим келяпти. Бу юрт ҳақида, унинг тарихи ва бутуни, табиати, урф-одатлари ва миллий ўзига хослигидан ҳикоя қилувчи китоблар, фотоальбомлар кўпроқ нашр этилса, янада яхши бўларди.

Туризмнинг ривожланишида нафақат тарихий меъморий обидалар, балки ўша ернинг саранжом-саришталиги, озодаллиги ҳам катта аҳамиятга эга. Худоёрхон ўрдаси ҳудудиде кейинги йилларда салмоқли ишлар бажарилди. Ноёб дарахтлар, буталар ва гул-лар ҳудуднинг янада кўркам бўлишига замин яратди. Бу ер одамларнинг дам олиб, ҳордиқ чикарадиган энг сеvimли масканига айланиб борапти. Қўқаламзор майдонларда қунаб ўйнаётган жажжи болажонлар, берилиб ки-тоб мутулаа қилаётган ёшлар, давра қуриб суҳбатлашаётган йигит-қизларга қўзингиз тушади.

— Худуд ландшафтнин бойитиш ҳаракати-дамиз, — дейди Қўқон шаҳри Ободлашти-риш бошқармасига қарашли “Худоёрхон ўрда-си” боғи бригадери Эркинжон Икромов. — Бу йил учинчи бор халқро хунармандлик фести-вали ўтказилади. Бунга ҳозирдан тайёргар-ликни бошлаб юборганимиз. Шу кунгача ноёб, маҳаллий иқлим шароитимизга мос бўлган 52 минг тупга яқин дарахт ниҳоли эждик. Яшил ва соя-салқун майдонларда турли семинарлар, давра суҳбатлари, тадбирлар ўтказиш урфга айланиб бораётди.

Ўтмишда Қўқонда 600 та масжид, 67 та мадраса, 26 та қорихона, 100 дан зиёд хо-нақоҳ, 6 та марказий бозор, 30 га яқин кар-вонсарой ва бошқа меъморий обидалар бўл-ган. Бу тилсимотларнинг бир қисми турфа урушлар, бир қисми эса собиқ шўро тузуми қурбонига айланиб, йўқ бўлиб кетган.

— Қўқон маданий қўриқхонаси тар-кибига кирувчи Тепакўрғон мажмуасида Ашурали Зоҳирий музейини ташкил этиш ҳаракатидамиз, — дейди Қўқон давлат музей-қўриқхонаси Тепакўрғон археологик ёдгорлиги филиали мудир Гўлрух Шодиева. — Тепакўрғон археологик ёдгорлиги шаҳар ёшини аниқлагани ҳамда қадимги ўрда

ўрнида жойлашгани билан аҳамиятли. Бу ер Қўқон шаҳрининг энг қадимий асоси. Маз-кур археологик ёдгорлиқни реконструкция ва консервация қилиб, очиқ осмон остидаги музейга айлантириш саъй-ҳаракатидамиз. Хўқанд милодий эра бошларида нафақат йирик шаҳар, балки кичик давлат пойтахти бўлган. У ҳақда кўплаб тарихий манбалар-да ёзилган. Қўрғон харобага айлангач, узоқ йиллар давомида қабристон бўлган. Бу ерда кўплаб аллома, адиб ва мударислар дафн этилган. Ушбу ёдгорлик 2019 йилда моддий маданий мерос объектлари миллий рўйҳати-га киритилган. 2022 йилда археологик қазув ишлари натижасида ёдгорлик аркининг ту-зиллиши аниқланган.

Туризм объектиларига элтувчи йўналиш-лар жозибдорлигини ошириш максати-да қўшимча илломинациялар ўрнатилди. Қўқон ёғоч ўймакорлиги бўйича Жаҳон ху-нармандлари шаҳри мақомини олган тен-лардан. Шу мақсадда Қўқон хунармандлиги аъналарига мос янги устохона, маҳалла ва хонадонларда зарур шароитлар яратилди, за-монавий хизмат кўрсатиш тармоқлари ишга туширилди. Қўқоннинг бой маданий ёдгор-ликлари, қутлуг қадамжолар бўйлаб саё-ҳатлар уюштириш, ички ва халқро туризм имкониятларини кенгайтириш борасидаги истиқболли лойиҳаларга алоҳида эътибор қаратилмоқда.

— Қўқонга ҳар йили келаман. Шаҳар-да ўтказиладиган фестивалларда иштирок

халқро туризм фильмлари фестивалида иккинчи ўринни қўлга киритди. Сайёҳлар оқимини янада ошириш мақсадида Хитой, Жанубий Корея, Саудия Арабистони ва Қо-зогистонга тўғридан тўғри янги авиақатнов-ларни йўлга қўйиш борасида ишляпмиз.

Жорий йил 9 апрель куни ҳудудларнинг туризм салоҳиятини янада ошириш ҳамда хорижий ҳамкорлар билан амалга ошири-лаётган инвестиция лойиҳаларини жадал-лаштириш юзасидан Президентимиз раисли-гида ўтказилган видеоселектор йиғилишида Фарғонада гастрономик туризм йўналишлар-и йўқлиги айтиб ўтилди. Айни кунда бел-гиланган вазифалар ижросини таъминлаш, гастрономик туризм тармоқларини кўпайти-ришга оид чора-тадбирлар тийлаб чиқилди. Чунки Фарғонача усулда тайёрланган ош, сомса, кабоб сингари тансиқ таомлар ҳеч бир сайёҳни бефарқ қолдирмайди.

Виллоятда эко ва тиббий туризмга қи-зиқиш ортмоқда. Эндилликда Фарғона туман-ида 230 гектар, Олтиарқидда 149 гектар ерда тиббий туризм ва санаторий-курорт зонаси ташкил этилади. Ёзёвон туманида 284 гектар ва Кува тумани Қарқидон сув омбори агро-фида 250 гектар ерда замонавий экотуризм масканларини барпо этишга киришилди. Каттаринг “JTA International Investment Holding” компанияси Шоҳимардон қишло-ғида 100 миллион долларлик курорт зо-наси, яъни иккита арқон йўли, қия кўтар-ғич, осма кўприк қабиларни ўз ичига олган туризм лойиҳасини амалга оширмоқчи. Виллоятнинг тоғли ҳудуди бўлган Сўх тумани ҳамда Шоҳимардон ва Ердон қишлоқларида табиатга зарари тегмайдиган, енгил кўчма ва камҳарж ойнаванд капсула уйлар ва трекинг йўналишлари ташкил этилади. Қирғизистон-нинг Боткен виллоятида жойлашган туризм ҳудудларини боғловчи янги абадий қардош-лик сайёҳлик йўналишларини ишлаб чиқибли, жорий йилининг ўзида 25,5 минг хорижлик ва 160 минг маҳаллий сайёҳ ташрифини таш-кил этиш режалаштирилган.

— Четгара постларида ўтиш тизими соддалаштирилгани ўзаро борди-келди, саёҳат, дам олишда янги имконият эшиклари очди, — дейди Боткен виллояти Ка-дамжой тумани Хайдарқон қишлоғидан келган сайёҳ Ҳасанбой Асиров. — Болалик чоғимда Қўқонга, Фарғона шаҳрига борга-нимини эслайман. Шунга ҳам ярим асрдан ошди. Бу ерга келиб, шаҳар ва қишлоқларни таний оладим. Осмонга бўйлашган иморатларга қараб, бошимдаги қалпоғим ерга тушиб кетди. Ниҳоятда гўзал, обод бўлиб кетибди. Шу ерда туриб, қўл теле-фоним орқали яқинларим, биродарларим билан боғландим, уларни ҳам бу ерларга келишга чорладим.

“Юрган дарё — ўтирган бўйра”, деган ажойиб мақол бор. Бунинг маъносини, уйда тушалган бўйра бир жойда туравериб чанг босиб, зах тортиб қолади... Гап шундаки, ота-боболарим ҳам сайру саёҳатга, зиёратга бориб туришга чорлаган. Шундай экан, саёҳат қилинг.

Расулжон КАМОЛОВ,
“Янги Ўзбекистон” муҳбири
Шерзод Қорабоев олган суратлар.

ГАЗЕТАДАГИ МАТЕРИАЛЛАРНИ ЛОТИН ЁЗУВИГА АСОСЛАНГАН ЎЗБЕК АЛИФБОСИДА ЎҚИШ УЧУН МАЗКУР QR-КОДНИ СКАНЕР ҚИЛИНГ.